

ELŐFIZETÉS:
Egész évre . 6 ft.
Fel évre . . . 3 ft.
Negyed évre 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét
illető küldemények a
szerkesztőnek, anyagiak
a lap tulajdonosnak kül-
dendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DÍJ:
egy 1 hasábos petit sor 10 kr.,
többzsöri hirdetésnél olcsóbb.
Nyiltér sora 25 kr.
Bélyegdíj minden hirdetésnél
30 kr.
A hirdetések Bittermann
Nándor könyv- és könyvnyomdá-
jában és a szerkesztőnél fogad-
tatnak el.
Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelen minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

Zombor, január 29.

A dúsgazdag Rothschildnak van Páris kö-
zépében a Lafitte-utcában egy gyönyörű téli kertje,
benne egy remek, télen át is viruló fa; a világ
csodája ez.

Hogy mennyibe kerülhetett ez Rothschildnak,
azt csak ő maga tudja megmondani. Bizonyára
mesés összegbe.

Rothschild megengedheti magának még ezt
a lukszust is.

Nem is ez a baj, hanem az, hogy ma egész
Európában, Christianiától Bukarestig s Páristól
Szent-Pétervárig az áramlat annak az iránynak
kezdve, mely azt tartja, hogy többet költsünk,
mint amennyink van.

Nagyon távol esik tőlünk Páris, a fényűzés-
nek ez az excellens hazája, s azt lehetne hinni,
hogy a mi körünkől egészen távol esik a hivatás
az ottani állapotok időnkénti megbeszélése. Pedig
a dolog nem egészen így van. A párisi élet, divat
még mai nap is irányadó egész Európában s az
ottani viszonyok hullámai következetesen eljutnak
hozzánk is, nem a maguk tisztaságában ugyan,
hanem szomszédaink rostáján keresztül, de el-
végre mégis csak eljutnak, úgy hogy azokat meg-
érezzük.

Új kalap, ruha, lábbeli, fogat, háztartási
cikk stb. jön forgalomba. Nem adózunk mi is
ennek filléreinkkel.

Ugyan melyik az a bácskai intelligens nő,
aki nem akarna valamely bálon, estélyen vagy
koncerten a legutolsó párisi divat szerint öltözve
lenni, ugyan melyik az a nő, akinek egész val-
óját nem érintené a toilette-nek valami élelmes
ember által felfedezett újdonsága. (Nem akarom
mondani, hogy vívmánya.)

Párisban egy-egy toilette asztalocska éven-
kint tízezeret emészt fel. S azt hiszik, hogy
Budapest — kisebb mértékben — talán nem.
Vagy Bácskában talán az évi családi kiadás mér-
legben nagyon elenyésző csekély összeggel sze-
repe?

S a férfiak fényűzése! Akinek anyja van,
hogy belőle tisztességesen s társadalmi állásához
mértén megélhet — az fogatot tart, akinek any-
ja van, hogy magát tisztességesen fentart-

hatja, az már kötelességének ismeri, hogy szá-
zakat költsön évekint ruhára. S így megy ez
lefelé.

Mindannyian — nem többnek akarunk lát-
szani, mint amik vagyunk — hanem többet köl-
tünk, mint amennyink van.

És specialiter nálunk Bácskában még egy
tétel van, ami a kiadási mérleget a kellestől
jobban terheli.

Ósi vér foly ereinkben s nagyon szeretünk
mulatni, igen, de nem úgy, mint apáink tették,
tisztességesen és olcsón, mert mi a Törleynél
alább nem adjuk s egy kis másnapi párbaj re-
ménye nélkül haza nem térünk.

S miből fedezzük ezeket a kiadásokat, me-
lyek, sajnos, nagyon is rendesek? Állandó bevé-
teleinkből? Dehogy. Ott a hitel, kölcsön, adós-
ság? Kifizetjük-e, elbirjuk-e? Sokszor nem.

Keserűen néz az ember az évszakok válto-
zása elé. Tavasz, nyár, ősz, tél, minden évszak-
nak megvan a maga nagy adója. Kiszámíthatla-
nok azok az apróságok, melyek lapossá teszik
az érszényt.

Istenem! pedig lám a természet, az örök
szép természet ingyen tartja gyermekeit. Ad lakást,
ruhát, eleséget.

Az embereknek pénzbe kerül a hó, az eső,
a szél, a fagy, a meleg, a kenyér. Pénz nélkül
meg kellene fagnunk, éhen kellene halnunk.

Eszébe jut ez az embernek éppen akkor,
midőn látja, hogy a mai viszonyok annyira meg-
követelik minden embernek a munkáját, az állam
— joggal — oly mérvben nyul az egyesek er-
szényéhez s mégis nem a jövedelmek gazdálkodás do-
minál — az egyesek háztartásában — hanem sok
helyütt a legvékonyabb könnyelműség uralkodik.

Egészséges társadalmi viszonyok s gazdasági
állapotok csak úgy fejlődhetnek, ha az egyéni
és családi budget a legrealisabb alapokon fog
nyugodni.

Ennek nemcsak magán és nemzetgazdasági
szempontból van kiváló fontossága, hanem társa-
dalmi okoknál fogva is életkérdést képez.

A bűnrövidítések egész sorozata, a becsület-
beli s jellembeli botlások, az öngyilkosságok oka
nem-e a legtöbb esetben a rendezetlen anyagi

helyzet? Ezt pedig legtöbb esetben a könnyelmű
s fényűző életmód szüli.

És tudja Isten! ez a farsangi időszak nem-e
különösen alkalmas arra, hogy ezeket a dolgokat
jól megszívleljük.

Párisról és Rothschildról kezdtünk beszélni.
Ez a Páris szó ránk nézve, a mi viszonyainkra
alkalmazva, természetesen csak képlettel bír. Az
ottani életmód, fényűzés csak a legpregnansabb
kifejezője annak az áramlatnak, a mely alól or-
szágunk s megyénk sem vonja ki magát s mely
korunk életviszonyainak a legjellemzőbb kifejezője.

Ez a fényűzés s költsékezés — költsékezés
olyan dolgokra s olyan szükségletekre, melyeket
azelőtt nem is ismertek s melyek bizonyos vonat-
kozásokban a rohamos haladásról tesznek tanu-
ságot — kétségkívül az izlések s igények fino-
modásáról tesz tanúságot; a szellemi élet szük-
ségleit ha szaporodnak s erre költsékeink — ez
különböztet még tönkre nem juttatott senkit — az
a hanyatlásnak éppen nem kifejezője: társadalmi
kötelezettség a korral haladás mindenkinek, nem-
zeti érdek a bőkezűség azok részéről, kiknek a
sors az ahhoz való vagyont megadta, mert a va-
gyon csak az azzal való helyes élés, annak he-
lyes felhasználása által nemesít.

De a társadalom minden rétegében dívó túl-
költsékezés, mely a tönk felé fezet, vagy megszű-
nik vagy még súlyos megpróbáltatások elé fog
vinni.

Mert a megélhetés mind nehezebbé válik, az
ipar s kereskedelem nyit ugyan új forrásokat, de
nem olyanokat, melyek arányban lennének azzal
a luksussal, melyet ma az egész világon elég
helytelenül mintegy előírtak tartanak.

*A kiadások állandó növekedése nincs arány-
ban a bevételek szaporodásával.*

Már pedig nagyon régi axioma az, hogy az
ilyen állapot jóra nem vezethet.

A nagy városok hallatlan fejlődésével két
dolog jár együtt, egyrészt a fényűzés és drága-
ság, másrészt a szegényedés szintén ijesztő
mértékben terjedése.

Ellenszere ez abnormis állapotoknak egy van
s ez a: józan gazdálkodás.

A „BÁCSKA“ tárcája.

Oh ne szeress . . .

Megtört szív sóhajával leng felettem

Elmult idők fagyos leheltete,

Ah kinos átok: hogy kit úgy szerettem,

Bollogtalan lett annak élete.

Lemondani a földi boldogságról,

Mindig lemondani: ez végtelen.

Menj kiveszem, keresd az üdvöt máshol,

Csak kárthat, ború van énelem.

Hozzáhalajolni, sziveden pihenni,

Milyen gyönyör, mily égi kéj lehet! . . .

Ah! nincs számomra már e földön semmi,

Én több senkit nem szerethetek!

Te átélésd . . . ihlett tekintetedből

Ah sejttem, sejttem mit fogsz mondani,

— Szeretsz — ne mond ki — én úgy félek ettől:

Lemondani, mindig lemondani! —

Fáj elbeszélmem. Elhervadt virágról,

Hiszen tudod, mint szól a bús rege.

Egy összetört boldogság engem vádol

S e vád mérgével van szivem tele.

Oh ne szeress, ne áldozd boldogságod

Az én szerelmem oltárára fel,

Lásd, átok rajtam, hogy a mely virágot

Megérintek, annak hervadni kell.

Megtört szív sóhajával leng felettem

Elmult idők fagyos leheltete . . .

Oh ne szeress . . . zord ősz az én szerelmem

S a te szived tavasszal van tele.

János Pál.

RIGMUSOK.

Egy kis kötetet kaptunk a napokban „szives (és
* alatt megjegyezve: „vagy akár szivtelen“) ismertetés
véget“. Révész Ernőnek itt-ott megjelent és részben
még nem jelent költeményei vannak abban össze-
gyűjtve.

Átolvastuk a 108 oldalra terjedő kötetet s — mond-
hatjuk — nem csekély élvezettel olvastuk.

Valóban sajtáságos, de eredeti egyéniség a mi jó
Révészünk. A szép, a nemes, a fontos, a magasztos
iránt nem akar, vagy nem tud igazán lelkesülni; hanem
többnyire alantabb jár, a sivár való világában, mindent
a realis oldalán ragad meg, de azért minden versén ott
van a költői lélek nyoma. Szerelmem, természet, öröm,
bánat a maga tiszta költői megjelenésében nem hevíti,
nem készíti dalra; nagy eszmékért nem rajong, költe-
ményeiben ezekről nem is szól; a jelenben, annak való
világában mozog mindig, de — csodálatos — azért
sosem lesz szárazzá, hideggé, verseiből halljuk a szive
dobogását és érezzük bennük a kellemes, jótékony köl-
tői meleget. Minden sorában van élvezni való.

Mindenyik versének csirája egy-egy jó éle, szelle-
mes ötlet, ami néha szatírává, de legtöbbször epigram-
mává nő ki magát. És ez a csira kifejlődésében, ez
az ötlet megtestesülésében költői alakot nyer. Gyönyör-
ködtet, de amellett oktat is. Társadalmi hibákat simit-
gat, töviseket tördeli a gallyról, apró parajat gyomlál
ki, de csak ezt teszi: nem tiltat egyszerűen rózsát is.

Az a szatirikus hang, az a csipős epigramma, ap-
róbb ferdeségeket győgyit, oktat és — ismétljük —
gyönyörködtet. Epikával nem foglalkozik Révész, de
magasabb becsű lírát is hiába kerestünk a kötetben:
nem tiltat rózsát. Szóval hiányzik költsézetében az az
igazi költszet, a mely örök szépet, a mely általános
becsüt képes teremteni. A modern Martialis hangján
szól minden költeménye.

Előadása nem igen hajlik az igazi lírára; sokszor
kezd bele és el is találja az alaphangot, de csakhamar
inkább okoskodik és szellemeskedik, semhogy az őszinte
ézés hangját megőrizné mindvégig. A tiszta lírai elemet
alig látjuk érvényesülni itt-ott. Az attikai só, amiből
— úgy látszik — bőven kijutott Révésznek, elveszi lírai
ízét annak a versnek is, melyik igazán lírainak szülte-
tt meg a költő lelkében.

Hanem az epigramma-költészetében, ott már aztán
igazán otthon van Révész. Ugy látjuk, hogy az ő tul-
jósága (pedig egy költőnek nem szabad annyira jó-
zannak lennie) feltűn emelte őt az igazi ézés, a szenved-
ély világa fölé s ha néha-néha bele is merül, csak egy
pillanatig tart az, mert csakhamar ismét fölülkerekedik
a szenvedély uralmán és ismét nagy flegmával kivicceli
a saját érzelmeit. Hiszen még a szerelméről is csak úgy
vállvetve, fitymálódva beszél; azt mondja, hogy régebbi
szerelmében meghalni is tudott volna „ő érette“, de most
rájött, hogy az bolondul lett volna téve.

„Mert ha mind e napig halálom meg nem is

Bántam vóna:

Siratnám, mióta meglátalak téged,

Oh Leona!“

„Őszi hangulat“ című kis dala pl. igen csinosan
indul meg; az őszi kép borongós hangulatba ejti a köl-
tőt s a halál, a pusztulás jó eszébe; a hangulat, a lírai
hang benne van, de fölülkerekedve az ézésen, az attikai
só elrontja azt, végződven ilyenképen:

Lesz-e módom jövő őszre

Eltűnődni fonnyadt gallyon?

És ha nem: hát akkor olyan

Nagyon nagy baj lesz az vajjon?

A kisdédovási törvény. A képviselőház le-
tárgyalta az egész kisdédovási törvényjavaslatot; majd-
nem egyhangulag fogadtatott el s csak egynehány mó-
dosítást tettek rajta. Lapunkban részletesen megvitattuk
a javaslat előnyeit s jeleztük, hogy három alapelve: a
kötelező kisdédovás, az állami főfelügyeleti jog biztosí-
tása s a felekezeti szabadság épségben hagyása. Jeleztük,
hogy a nemzeti nevelés szempontjából is mily óriási
előnyököt fog nyújtani. A részletes tárgyalásnál a leg-
lényegesebb módosítást gróf Károlyi Sándor nyújtotta
be, kérvén a képviselőházat, hogy a szövegből a fohász-
szerűt nem fognak óvodát felállítani, sőt az eddig
fennállottakat is bezárják. De ennek megfelelően a 20-ik
szakaszt is módosítani kell. A 8. §-hoz a következő mó-
dosítást proponálja: „Az első bekezdés ezen szava után:
„imára”, tételesen a következő szavak: „mely a hit-
felekezetek által fentartott óvodákban és gyermek-men-
házakban az illető hitfelekezet vallási imája által helyet-
tesíthető”. A 20. §-ra vonatkozólag pedig a következő
módosítást véli kívánatosnak: a második bekezdés vé-
gére folytatásul teendő: „Ellenben a szülők és gyámok
nem kötelezhetők arra, hogy gyermekeiket vagy gyá-
moltjaikat oly hitfelekezeti kisdédovába vagy gyermek-
menházba járassák, a mely hitfelekezethez az illető gyer-
mek vagy gyámoltak nem tartoznak.”

Csáky miniszter nyilatkozata után a ház Károlyi
Sándor módosítványát a közoktatásügyi bizottsághoz uta-
sította. Oda utasították a 8. §-on kívül a 14. és 17. §-ok
is. A közoktatásügyi bizottság által megállapított szöve-
gés a következő (a 8. §-hoz benyújtott módosítvány
egy új szakaszban, a 9. §-ban foglaltatik):

A 9. §-é: „Minden törvényhatósági joggal felruházott
város, ugyszintén minden vármegyei székhelytől szolgáló
község, tekintet nélkül egyenes állami adójának mennyisé-
gére s minden község, melynek ugy maga a község,
mint a 17. §-ban említett adókötelezettek által fizetett
egyenes állami adója évenként 15,000 forintot meghalad,
tartozik saját erejéből kisdédovát, illetőleg kisdédovo-
dákat állítani s a törvény rendelkezésének megfelelően fen-
tartani, ha a városban vagy községben óvoda nincs,
vagy ha legalább 40 olyan gyermek van, kik a meglévő
kisdédovákban már el nem helyezhetők, illetőleg a 9.
§. alapján nem helyeztetnek el, és állandó felügyeletben
és gondozásban nem részesülnek.”

A 14. §-é: „Felekezeti jellegű kisdédovákban és ál-
landó gyermek-menedékházakban — bárki által állítottak
fel és tartatnak fenn ezek — az illető felekezethez tartozó
gyermek a 8. §-ban említett fohászszzerű imán felül
felekezeti imára is oktathatók; ha ilyen óvoda vagy
állandó gyermek-menedékház fentartója ezen joggal él,
más felekezeti gyermekei ezen óvodába vagy állandó
gyermek-menedékházba járatásának a jelen törvény a 4.
§-ban megállapított kötelezettsége alól felmentetnek.”

A 17. §-é: „Egyéb vagyon és jövedelem hiányá-
ban a törvényhatósági joggal bíró városok és a közsé-
gek a kisdédovára és gyermek-menedékház felállítására
és fentartására céljából 3%-ot meg nem haladó pótdát
vethetnek ki.”

A közoktatásügyi bizottság ezen szövegezését a
képviselőház tegnap tárgyalta.

Csáky miniszter a tanítók érdekében.

A közoktatásügyi miniszter meghagyta az illetékes ha-
tóságoknak, hogy őrkdjének az 1876. évi 28. t. c. 13.
§-ának pontos betartása felett. Tudomására jutott, mi-
szerint több községben olyan egyének fogadtatnak
fel tanítósegédül, akiknek nemhogy tanítói oklevelük
volna, de sokszor négy gimnázialis osztályt sem végez-
tek. Ez határozottan törvényellenes lévén, utasítja a
miniszter a felettes hatóságokat, hogy tanítósegédül
csak *tanítói oklevéllel* bírók alkalmaztassanak.

Bácskai közművelődési egyesület.

E lapok f. évi 4-ik számában a t. olvasó
közönségnek figyelme egy mélyre ható eszme
pártolására hivatott fel. A magyar nemzeti kul-
túr állameszme szolgálatában nagy készültség,
alapos tájékozottság és jeles szakavatottsággal
taglalja cikkirő felvetett kérdését, melyben mi is

Eppen ilyenforma a „Válás előtt” című dal is. Ki-
érezni belőle azt a meleg érzést, a melyet a válás kelt,
de azért élcel; csodálkozik, hogy a válás dacára is to-
vább sít a nap, szinte föltételezi, hogy annak el kellene
sötétednie e komoly pillanathoz, ó maga annyira meg
van hatva. De akaratlanul is kiejti, hogy:

Nem borult, nem sötétedett
El az ég;
Holdtölte van: még az éjjel
Se sötét.

Majd ismét csak elkomolyodik s azzal végzi, hogy
a válással — más se történt, csak a szívem fáj nagyon.”
Szép lenne pl. a „Hozzá” című vers is, ha nem
élenek készült volna az egész. Az első két strofa ko-
molyzásba megy, de az utolsó elrontja az első kettő
hatását. Ime az egész kis dal:

Mit küldjek, mit küldjek
Hozzád követsébe,
Megizenni mily nagy
Szívem szenvedése?
Könnymet hogy küldjem?
Addig meg se látszik.
Sóhajomat küldjem?
Elhat az odáig.
Mit is küldhetek hát
Hozzád követsébe?
... Egy szép karperec még
A legtöbbit érne.

A füzfa poétáknak bezzeg kijut bőven. Mindun-
talan üt rajtuk egyet, ahol csak módját ejti. Azt mondja
pl. egyik epigrammája:

Üres óráidban irogatod őket,
Zöngeményeidről így beszélsz magad:
Ez nem volna baj; ám az ürességből
A te verseidre szörnyen sok ragad.

Másutt meg elgondolkodik az ószról, eszébe jut az
is, hogy mennyire gyártódnak ilyenkor az ósi versel-
mények s ilyenképen fejezi ki magát:

az általa elfoglalt álláspontra helyezkedve ki-
mondjuk, hogy nemcsak szükséges, de alkalom
és időszerűnek is tartjuk az igének testté válto-
zását.

Állításunk támogatásáról a cikkirő által ecse-
telt szomorú tényeknek igazolása mellett, mi fő-
leg azon tapasztalt társadalmi tünetekre kívánunk
figyelmessé tenni, melyek a bácskai kulturegye-
sület létesítésének idő és alkalmosságát is
igazolják.

Sorrend szerint első sorban az idegen kul-
tura hatású rendkívüli jellemző egy ténytet
szüink röviden ismeretessé.

Ismerünk ugyanis *magyar és nemes és erre
rendkívül büszke családokat*, melyeknek tagjai előtt,
— dacára annak, hogy közönségesen magyarul
beszélnek, — a magyar nyelvvel holt és élvezhetetlen
kincseket képeznek azért, mert szerintük csakis
a német és francia nyelv bírja a képességet,
gondolatait és eszméit valóban helyesen és ér-
telmesen kifejezni. Ebből folyólag a magyar kul-
tura kiváló termékeinek elbírálásánál ők, ezek-
nek többé-kevésbé sikerült fordításait és máso-
latait alkalmazzák zsinórmértékül. Mennyire me-
het az idegen kultúrának bálványozása, eléggé
jellemzi az, hogy pl. Reviczky Gyula „Pán ha-
lálá”-t a német fordításban sokkal jobbnak tartják
a magyar eredeténél, holott ennek éppen az ké-
pezi a legnagyobb dicsőségét!

Az idegen kultúra által alapjukban meg-
mérgezett ilyen családok, a magyar kultúra szá-
mára elveszetteknek tekinthetők.

Feladatunknak második és nem kevésbé fon-
tos részére térve át, a bácskai német községek-
ben, — ritka kivétellel — általánosan uralkodó
és a magyar kultúr állameszméjének kedvező
szellemre mutatunk.

A ki, a mi derék németjeink között meg-
fordult, náluk nemcsak a hamisíthatatlan magyar
hazafiaságot tapasztalhatta, melyen megtörtek a
német „Schulverein”-nak áldatlan izgatásai, de
tanuja is lehetett a többé-kevésbé sikertelennek
bizonyult nemes törekvéseknek, a magyar nyelv-
nek meghonosítása körül.

Jelen sorok írójának bő alkalmá volt, a ta-
pasztalt meddőség okainak beható kutatására.
Látta tehát a szülők magas büszkeségét a cse-
rébe adott és magyarul perfekt beszélő gyerme-
keik felett, de sajnos tapasztalta azt is, hogy
ugyanazek — szülőiknek végtelen szomorúsá-
gára, — alig néhány évi otthon tartózkodásuk
alatt, a magyar nyelvet csaknem teljesen elfe-
ledték.

E ténynek a helyi viszonyok sajátosságai-
ban rejlő többféle okai vannak. Ilyen első sor-
ban, hogy a szülők és a nagy többségnek álta-
lános társalgási nyelve *német*, másod sorban,
hogy a község belügyeit és közönségét érdeklő
intézkedések és események *csakis német nyelven*
tétetnek közhírré. A községi hivatalos közegek
feleikkel *csakis a megszokott német nyelven* érint-
keznek és a községi hivatalos okmányok *csakis
német nyelven* állítatnak ki.

Csodálatosnak tarthatjuk-e tehát ilyen vi-
szonyok között, ha a derék németeknek haza-
fias és üdvös törekvései kudarcot vallanak, ha
nemcsak a cserébe adott gyermek felejté el a

magyar nyelvet, de a magyar szülőknek gyer-
mekei is teljesen elnémetesednek?

E bajok orvoslásának legtöbb alkalmas ha-
tárideje immár elérkezett! A magyarnyelv sup-
remációja a közhivatalokban általánosan érvénye-
sül, melynek súlya nyomasztólag hat practicus
németekre, kik — s ezt sohasem szabad, szem
elől téveszteniük — nem hálátlanok és a vett
előt rosszal nem fizetnek. A cikkirő által erő-
teljesen hangsúlyozott és méltán megrótt toleran-
tiával és az asszimilálhatóság képességéről általa
kiállított szegénységi bizonyítványának terhes
következményeit ők érzik leginkább.

Eppen ezért és mert a magyarosodás érde-
kében általuk kezdeményezett lépések a kívánt
sikerre nem vezettek; ők örömmel fognak üd-
vözölni minden olyan erkölcsi támogatást, mely
őket hön óhajtott céljuk eléréséhez segíti. Itt te-
hát a bácskai kulturegyesület magas szobos irányu
tevékenységének kifejtésére megbecsülhetetlenül
hálás tér nyílik, mert a kezdet nehézségeinek
alphája; a magyarosodás iránti hajlandóság elő-
készítésével, már nem kell megküzdnie.

A bennük rejlő jeles tulajdonok miatt, né-
metjeinknek megmagyarosodásával az egységes
magyar kultúr államnak védelmére kitűnő védő-
bástyát állíthatunk fel. Mert elvitázhatatlan tény
németjeinknek hatalmas asszimiláló képessége.
Ennek birtokában nemcsak kérelhetetlenül absor-
beálják a köztük élő idegen nemzetiségeket, de
ott is, hol jelentékeny kisebbségben vannak, az
idők folyamával szembeszökőleg növekedik szup-
remációjuk. Megnyerésül tehát a magyar egysé-
ges állameszmének, a bácskai kulturegyesület ál-
tal elért és beláthatatlanul áldásos következmé-
nyű diadalát jelentené a magyar kultúr állam-
dicső eszméjének!

De időszerű is a bácskai kultúr egyesület
alakítására való felhívás!

Nem messze a jövőben életbe lép a kis-
dédovó intézeteknek törvényjavaslata. Ehhez a
nemzetiségeknek — a magyar egységes állam-
eszme követelményeivel ellentétes elvek pieder-
tájjára helyezkedett, — apostolai magyaros szel-
lemű tendenciákat fűznek. Nem hivatásunk meg-
vitatni éppen a nemzetiségek érdekében történő
nemes intenciókat, de mivel ugyanezen javaslat
van hivatva a magyar szellem terjedési képes-
ségének alapköveit lerakni, azért ez a leendő
bácskai kultúr egyesület feladatának tetemes
megkönnyítésével, arra kötelezi, hogy az állam
által megvetett alapokon, meggyében a magyar
kultúr államnak szilárd épületét megalkossa!

Ez valóban szép és dicső feladat. Méltó
arra, hogy a bácskai lelkes hazafiak, — kikben
ez e mi szép „Bácsországnak” soha sem szü-
kölködött — kifejtsék áldásos tevékenységeiket.
Indítsák meg tehát az erre vezető mozgalmat
és tartsák szemek előtt a nagy magyar költő-
nek e szavait:

„Kezdj buzgón s már sokra menél. Halad
a ki megindult, míg porban fetreng a henyé
gyáva erő!”

A „Bácska” tollforgatói pedig addig is, a
míg ez az üdvös pillanat bekövetkezik, lelkesítő
közleményeikkel tartsák ébren az olvasó közön-
ségnek figyelmét. Legyenek a nagy eszmének
előharcosai, közkatonái, kik vissza nem riadva

„Egy tárgyaló teremben” címen a következő szel-
lemes apróság áll:

„Az igazság képviselve itt van,
Ott a szobra Themis istennőnek.
No, és a kik képviselve vannak,
Személyesen azok el nem jönnek.”

Itt az élc, az ügyes fordulat kedvéért elvetette a
sulykot, ha igazán komoly alapot akart adni a kis ver-
nek. No de az ilyesmi csak ártatlan élc marad! Egy
másik kis epigramma egy nagy imakönyvet tesz nevet-
ségessé, amit bizony kár volt tenni. Minek bánatnok mi
a vallást és annak dolgait? — Mindössze csak ennyi
kifogásolni valót találtunk az epigrammák között; de
dicsérni valót — mint már többször érintettük — sokat.
„Csöndes xeniák” alatt apró, szellemes mondáso-
kat, okos gondolatokat gyűjtött koszoruba. Izleltől ide
iktatunk belőlük egypárt.

A mély meggyőződés
Hangja sokszor látszat:
A ferges gyümölcs is
Meghajtja az ágat.

Az ördög nem egy füttyre
Lesz az ember lelke, teste:
A ki magát elakudta,
Mind csak a kis ujján kezdte.

„A látszat csal.” Sok embernek
Oly becsületes arca van.
Pedig titokban lyrai
Versiró a Krisztustalan.

Végül pedig egypár fordítást találtunk a kötetben;
többnyire jelesebb új írók műveit mutatja be.

Okos dolog volt Révészről, hogy összegyűjtötte
költeményeit, így legalább megismerik minden oldaláról
az ő írói egyéniségét; és aki megismeri, az meg is szereti.
Részünkről kívánjuk, hogy csak folytassa buzgón
a verselést és minél előbb közzöntsön be az újabb rig-
musokkal.

M. P.

Melléklet a „Bácska“ 9-ik számához.

az eléjük tornyosuló akadályoktól, bátran és a nemes cél biztos tudatában lépnek ki a küzdőterre!

Papp László.

Helyi és megyei hírek.

Uj főügyészek. Mint az „Sz. N.“ értesít, az uj kir. táblák mellett szervezendő kir. főügyési állásokra szóló ki-nevezések már föl vannak terjesztve legfelsőbb jóváhagyás alá. Ezen értesítés szerint, királyi főügyészekké ki vannak nevezve: Kozma Sándor mostani budapesti kir. főügyész Budapestre, Vita Sándor, most marosvásárhelyi kir. fő-ügyész Kolozsvárra, Cserna Vince, budapesti főügyési helyettes Debrecenbe, Lobmayer István ujvidéki tör-vényészi elnök Szegedre, Párvy István curiai bíró Kassára. A többi főügyészségek élén egyelőre főügyési helyettesek lesznek, kiknek kinevezése legközelebb szin-ten megtörténik. Legközelebb nyilvánosságra hozzák a jelenleg Budapesten működő kir. táblai bírák kinevezé- sére és áthelyezésére vonatkozó intézkedéseket is. A többi bírák kinevezése ellenben, a legujabb megállapodás szerint csak ápril vége felé fog megtörténni.

Kinevezés. Hoffmann Frigyes kir. főmérnök, a bács-bodrogmegyei kir. államépítészeti hivatal főnöke, I. oszt. kir. főmérnökké, Kovács Kálmán kir. mérnök pedig, ugyanezen hivatalnak néhány év előtt tagja, és jelenleg a baranya-vármegyei kir. államépítészeti hivatal főnöke, 3. oszt. kir. főmérnökké, mindketten jelenlegi alkalmazásukban való meghagyás mellett, nevezettek ki.

Uj ügyész. Szabadkai kir. ügyésszé Deák Péter ottani törvényészi bíró nevezetett ki.

Kinevezés. A m. kir. pénzügyminiszter Czövek Jenő, zombori kir. adótitkár és tartalékos honvéd főhad- nagyat a szamos-ujvári kir. adóhivatalhoz ellenőrré ne- vezte ki. A nevezett nemrégben a török-kanizsai kir. adó- hivatalhoz volt ellenőrnek kinevezve, de most saját ké- resésére más állomáshelyet jelöltek ki számára.

Pályázat van hirdetve Szabadka szab. kir. vá- ros törvényhatóságánál egy VI. és VIII. aljegyzői, egy adópenztári tiszti és egy II. oszt. irnoki állásra. Pályá- zati határidő febr. 5.

Pályázat. A zombori kir. törvényésznél betöl- tendő aljegyzői állásra pályázat van hirdetve. Határidő két hét.

Az ág. ev. híveknek tudomásul adatik, hogy febr. 1-én délelőtt, az e célra kibérelt helyiségben, ismétlésre fog tartatni, melyre a tisztelt hívek ezen- nel meghívotnak. Korossy Emil, ág. ev. lelkész. Gallé Emil. egyházi felügyelő.

A szegedi kereskedelmi és iparkamara 1891. évi febr. 14-én (szerdán) d. u. 5 órakor a városi székhelyű bizottsági termében közös ülést tart.

Közgyűlés. A zombori takarékpénztár 1891. évi febr. 15-én délelőtt 10 órakor Zombor- ban, az intézet tanácsközi termében XXIII-ik rendes közgyűlést tartja. Ezen közgyűlés tárgyai a következ- zők: 1. A közgyűlési elnök választása. 2. Igazgatói jelentés az 1890. évi üzleti eredményekről. 3. Az 1890. évi számadások és mérleg jóváhagyása és a tiszta jöve- delem feletti intézkedés. 4. 12 választmányi tag választ-ása 2 évre.

Ifjan elhunyt. Honvéd zászlóaljunk volt pa- rancsnokát, br. Bibra Frigyes honvéd ezredes és esá- ládját, melynek rokonsága, nagy számu tisztelője és jó barátja van városunkban, valóban keményen sújtotta a sors. Br. Bibra Frigyesnek egyetlen édes gyermeke, a család itt laktakor mindentűt Mucza néven ismert kis Jenő, január 26-án 12 éves korában Nagy-Kanizsán hirtelen elhunyt. Az aranyos kis gyermek halálával a nagy- tisztelőben álló kedves család egyik legdrágább kincsét veszítette el, s nemcsak Nagy-Kanizsán, a hol most lakik a szeretett Bibra család, hanem nálunk, a mi vá- rosunkban is fájdalommal hatott a gyöngye kis virágszál hervadásának szomorú híre, s általános részvétet keltett mindentűt. El lehet mondani róla hogy:

„Eljártottad már kis játékaidat,

... Hamar játszottad el.”

„Múlása könnyű volt és tiszta,

Mint az égbe visszaröppenő sugár.”

A család gyászjelentése következőképp szól: Gleich- wieseni báró Bibra Frigyes, m. kir. honvéd ezredes, a m. kir. 20. honvéd gyalogezred parancsnoka és neje szül. Kosztics Anna, és számos rokonság nevében megtört szívvel jelentik egyetlen, hön szeretett drága gyerme- küknek Gleichwieseni báró Bibra Jenőnek, f. évi jan. hó 26-án d. u. 3 órakor, életének 12-ik évében rövid szenvedés utáni gyászban elhunytát. A boldogult hült te- temi f. hó 28-án d. u. 3 órakor fognak a gör. kél. egyház szertartásai szerint a nagy-kanizsai sírkertben örök nyugalomra tetetni. Nagy Kanizsa, 1891. január 26. Áldás és béke lengjen a drága hamvak fölött!

Népszámlálás. A topolyai járásban a népszám- lálás, mintán az Császár Péter főszolgabíró és Mezey Imre szolgabíró uraktól felülvizsgálva lett és mindenhol a legnagyobb rend konstátáltatott, a következő er-edmény tünteti föl: Az egész járásban van 23,999 férfi, 27,712 női lakos, összesen 48,711 lélek. Ebből esik 0-Morovicára 3068 férfi, 3152 nő, összesen 6220; Baj- sára. Felső Roglatica és Duboka pusztákkal 1901 férfi, 1933 nő, összesen 3834; Szeghegyre 2292 férfi, 2336 nő, összesen 4628; Feketehegyre 2593 férfi, 2581 nő, összesen 5174; Sándorra 724 férfi, 801 nő, összesen 1525; Csantavérre 3088 férfi, 3184 nő, összesen 6272; Pacsérra 2258 férfi, 2321 nő, összesen 4579; Topolyára Emusitz pusztával 5351 férfi, 5581 nő, összesen 10932; Kis-Hegyesre 2724 férfi, 2814 nő, összesen 5538 lélek. Házasok vannak: 0-Morovicán 1382, Bajsán a hozzá tartozó pusztákkal együtt 692, Szeghegyen 760, Feketehegyen 1113, Sándoron 249, Csantavéren 1074, Pa- cséron 953, Topolyán 2051, Kis-Hegyesen 981. Az 1880. népszámláláshoz képest a szaporodás az egész járásban 6220 lakos, ebből esik Bajsára 507, Csantavérre 1081, Feketehegyre 962, Hegyesre 769, 0-Morovicára 229, Pacsérra 109, Sándorra 336, Szeghegyre 784 és Topo- lyára 1432 lélek. A legkisebb szaporodás Pacséron mut- atkozik, a honnan az utolsó 10 év alatt sokan elköl- töztek.

Farsangi dal- és táncestély. A zombori kaszinó-egyleti dalárda febr. hó 10-én (húshagyó ked-

den) rendezendő farsangi dalestélynek műsora mulat- ságosság dolgában nem marad mögötte az eddigieknek. Bergmann Agostnak két tréfás férfikara: a „Karnevál herceg emlékiratai“ és az országos hírre vergődött „Nép- fölkelők“, továbbá egy monolog (esetleg dialog), egy kuplé és egy 8 állat (jobban mondva állatot képviselő énekes), ugymint kakas, tyúk, két macska, bakkecske, kutya, dísznő és tehén által előadandó zenei tréfa van kitűzve előadásra. A „Karnevál herceg emlékiratai“-ban dr. Molnár István Lajos tollából sikerült helyi érdekű kuplékat fogunk hallani. „Természetráji kuplé“-at címmel dr. Balogh Ernő ur fog előadni. „A népfölkelők“ már nagyban exerciroznak, és bandájuk uj indulót tanul.

Meghívás. A zombori kereskedő ifjúság ön- képző és önszorgalmazó egylete febr. hó elsején meg- kezdi működését, s ezennel meghívja rendes tagjait a polgári-kaszinó helyiségében vasárnap febr. hó 1-én d. u. 2 órakor tartandó közgyűlésre. Tárgy: A tisztvi- selők megválasztása. A választmány.

Népesedési viszonyok Glozsán község- ben. A megejtett népszámlálás szerint Glozsán község- ben 1383 férfi és 1357 nő lakos van, összesen 2740 lélek, a mi az 1880-iki népszámlálás eredményéhez ké- pest 198 léleknyi szaporulatot mutat.

Közgyűlés és társas vacsora. A helybeli magyar „Olvasókör“ febr. hó 1-én d. e. 11 órakor tartja meg tisztújító közgyűlést. Este társas vacsora lesz, mely igen látogatottnak ígérkezik.

Választás. Apatinban folyó hó 26-án d. u. fél 5 órakor megtartott képviselőtestületi gyűlésen, Szat- máry József, vaskuti segédjegyző, választott meg az ujonan rendszeresített II. od. aljegyzői illetve könyvelői állásra.

Bál. Az ó-kanizsai ker. nőegylet javára, annak vigalmi bizottsága f. hó 24-én sikerült katonabál ren- dezett, melyen a nagyszámu tagokon kívül, szép számban gyülekeztek össze a meghívott helybeliek és vidé- kiek. Fesztelen jó kedv a jelleg, mely hajnalig uralko- dott a bál közönségben. A négyeseket 35-40 pár tán- colta. Szótlóra közben az egyet titkára (Dr. Roxer) emelkedett hangú felkészítőt mondott az összegyűltekre, melegen köszönné meg azoknak, a nemes cél érdeké- ben hozott áldozatokat. A tiszta jövedelem a fellíftizet- sekkal együtt (19 frt) 76 frtra rugott. Jelenvolt leányok: Lékó Irma, Szerdahelyi Gizella, Schöbl Berta, Fojtó Maris, Dulosi Antónia, Szabados Jolán, Domonkos Bor- bála, Bérczi Rózsa, Kálmán Berta, Tóth nővérek, Pap Malvin (Szeged), Radecky Katinka (Adorján), Zany Eteleka, Fehér nővérek, Holczman Mariska stb. Asszo- nyok: Lékóné Mihályi Julia, öz. Schöbl Györgyné, Dukay Istvánné, Popovics Györgyné, Kranner Jánosné, öz. Fehér Pálné, Dukay Sándorné, Singlédi Jánosné, Körmöczy Lászlóné, Holczman Julia, dr. Roxer Gyuláné (Kistelek), Pfeifer Jánosné, Dulosi Ignácné, Fejős Fe- renené, Szilágyi Györgyné, Szilágyi Antalné, Radecky S. né (Adorján) stb.

Népszámlálás Jankovácon. Jankováca a népszámlálás szerint 9187 lakóssal bir, míg az 1881. évben csak 8500 volt. A szaporodás tehát 8%.

Altiszti-bál. A Szabadkán állomásozó összes altisztikar, 1891. évi febr. hó 7-én a „Pest város“ szálloda dísztermében, katonai zenekar közreműködése mellett, altiszti táncféltérkét rendez. Kezdeté 8 órakor.

Egy furcsa eset. A napokban történt, hogy két sztanisicai embert, kik Zomborból hazafelé hajtottak, két rendőr megállított s kérték őket, vinnék el a szta- nisicai és militicsi ut elágazásánál levő Maximovits esár- dáig. Jutulmul mindegyik rendőr 30 krt és egy félliter bort ígért. Az egyik a kocsmában a kialakudott díjat hűségesen meg is fizette, a másik azonban adós maradt vele, sőt mi több, a szegény fuvarosnak még a kalap- ját is elvitték s jól eldönggették. Ezzel a panaszal állott elő a panaszos sváb a helybeli rendőrkapitánynál. Bizo- nyítékul magával hozott egy rendőrt, kit a vendégek egyikének állított s magával hozta pajtását is. A dolgot azonban nyélbe sítani nem lehet azon fizikai törvény- nél fogva, hogy egy test ugyanazon időben két helyen egy- szerre nem lehet. Kintunt ugyanis, hogy a panaszlott rendőr a mondott időben rendes állomásán volt, így te- hát nem lehetett a Maximovits esárdánál is. Panaszos megmaradt állítása mellett, a kapitányság most kutatja a két rendőrt. Moglehet, hogy két élelmes fickó esinye ez, akik valami szerzett uniformissal akarták megköny- nyebbiteni tettük véghezvitelét. Talán jövőre többet is megtudunk.

Társasvacsora. A helybeli pénzügyigazgatóság tisztviselői szombatn zártkörű társasvacsorát rendeznek a polg. kaszinó helyiségében. A vacsorát tánc fogja követni.

Közgyűlés. A zombori első betegsegélyző és temetkezési egylet rendes évi közgyűlést f. évi febr. hó 2-án d. u. 3 órakor tartja a városháza nagytermé- ben. Tárgya: 1. Elnöki jelentés. 2. A szármadás be- terjesztése és a felmentvény megadása. 3. 9 választmá- nyi és 5 ellenőri tag választása.

Farsang. Karavukóvárol írják: Az itteni önken- tes tüzoltó-egylet f. hó 24-én saját pénztára javára, a helybeli nagykorcsmaépületben bált rendezett, mely a várakozásán felül jól sikerült. A 60 személyt számláló egyleti tagokon kívül részt vett nemcsak az egész in- telligencia, hanem kivétel nélkül a jómódu gazdák is; behízonnyitván ezáltal, hogy az egylet nemes célja iránt tudnak lelkesedni. Egyuttal reményt öntött ezen siker az egyleti tagokra, hogy a még csak fél év óta fennálló egyletük ily pártfogás mellett mihamarább fel fog virá- gozni és maga elé tűzött nemes céljának megfelelhetni.

Helyreigazítás. A kalikó-bárló lapunk múlt számában közölt tudósítás tévesen közli a jelenvolt asszonyok névsorában a Schlagetter Gyuláné nevét. E helyett „Deák Zsigmondné (Almásról)“ lett volna közlendő. Amit itt ezennel helyreigazítunk.

Népszámlálás eredménye. Titelen az idei népszámlálás eredménye szerint 2104 férfi és 2238 nő, összesen 4342 lakos van; Lok községében 492 férfi, 461 nő, összesen 953; Vároán 587 férfi, 510 nő, össze- sen 1097; Kovil-Sz.-Ivánon 1331 férfi, 1363 nő, össze- sen 2694; Kútynon 1968 férfi, 1939 nő, összesen 3907; Tiszakálmánfalván 1024 férfi, 980 nő, összesen 2004; Mosorinban 1388 férfi, 1381 nő, összesen 2769; Alsó- Kovilon 997 férfi, 968 nő, összesen 1965; Felső-Kovilon 1304 férfi, 1275 nő, összesen 2579 lélek lakik.

A szerb tanítóképző estélye. A zombori szerb tanítóképző intézet növendékei, szegény tanulótar- saik javára, szépen sikerült dal és táncestélyt rendeztek hétfőn a szerb olvasókör helyiségében. A dalestély mű- sorának tizenkét száma közül kilenc szlav szerzők mű- veiből került ki. Öt férfikar, két vegyeskar, két szavalt, egy magándal, egy zongora- és egy hegedű-darab volt változatos egymásutánban a programmban. A jó másfél óráig tartó előadást, a természet zsufolóság megöltő közön- ség olyan érdeklődő figyelemmel és lelkesedéssel hall- gatta végig, amilyent a kaszinó-egyleti dalárda méltán irigyelhet. A műsornak majdnem minden számát meg kellett a lelkes tapsokra ismételni. Legjobban sikerültek a férfikardalok. Szabatos, összevágó és szépen szinezett előadásuk Blazsek Károly, intézeti énektanítót dicsérette. A szépen csengő, tiszta tenorhangok és a tömör bassus méltó feltűnést keltettek. A vegyeskar Tollinger Róbert- nek két szerzeményét adta elő. Tollinger szerencsésebb előadó művész (jeles gondokás), mint zeneszerző, de azért „A fülemile és a rózsza“ című vegyeskardala, melyben Sifnics Olga k. a. alt- és Kosztics B. tenor- hangja a magánrészében kellemesen csengett, nem té- vesztette el hatását. Kiváló és jól megérdemelt tetszés- ben részesült Blazsek Károly urnak, az intézet zeneta- nitójának „Az ablak alatt“ („Pod prozorom“) című fölbe- mázó férfinegyese és „Ibolyácska“ („Lyubiscice“) című franciás kuplé-zenéjű magándala. A magán-négyes szép- hangú előadói közül különös feltűnést keltett Terzin G. III. éves növendék kellemes lyrai tenor-hangjával. Pet- rovics Katica k. a. Wallace átíratában Paganini „Tündér- tánc“-át játszotta zongorán értelmesen. Ugyancsak az ő diszkrét zongorakíséretével Vuics Márk III. éves növendék játszott Gounod „Faust“-jából néhány szép dallamot hege- dűn. Egyszerű játékában, melynek az elfoglaltság kissé ártott, mély érzést juttatott kifejezésre. A sok tapsra kétszer kellett neki még egy talpesikládó kólót eljátszania a palotásra és verbunkosra emlékeztető szép bevezető ré- szekkel. Az előadás után a fiatalság táncra perdült és a rekkenő hőségben lankadatlanul járta reggel 5 óráig. Az első és második négyest 42 pár táncolta. A tánc- rendbe két csárdás is volt felvéve, melyeket oly tüzzel táncoltak, hogy öröm volt nézni. Még meg is újráták. A jelen volt hölgyek közül tudósítónknak a nagy to- longásban a következőket sikerült feljegyeznie: Blazsek Dragutinné, Csarsch Sándorné, Czvetkovits Kosztáné, Georgijevits Kosztáné, dr. Hrabéczy Istvánné, Karaka- sevit Milivojné, Konyovits Pálné, Mallesevics Miklósné, öz. Maximovics Györgyné, Thim Józsefné, dr. Vuics Jánosné; továbbá Andrijevic Julka (Verseccől), Blago- jevic Milana (a második legszebb), Borgyoski Sztána, Feries Klémentin, Georgievics Darinka (Szabadkáról), Lugumerszki Szida, Popovics Olga, Sztanojovics Mel- ania (Fehérttemplomról), Theodorovits Juliska és Vido- szteva, Thim Antalka, Vukicsevics Szida. Ott voltak a szerb tanítóképzőintézet bájos leány-növendékei is majdnem teljes számban. A közös hadsergés és honvé- dés tisztikarai, élükön Uher Vilmos honvéd-alezredessel és Schäffler cs. és kir. őrnaggyal, valamint a magyar- ajku fiatalság szintén sokan által volt képviselve, és valószínűleg még többen kértek volna részt a jótékony- ság művéből, ha a meghívók nem szóltak volna névre. A fáradságtól valószínűleg különben figyelmes és tapin- tatos eljárásáért elismerést érdemel.

A Kochin. Szomszédunkba Szegedre e hó 27-én érkezett meg egy kis faládába zárva a Kochin, a tüdő- kór nagy germán orvos emlegetett gyógyszer. A belügyminiszter küldte meg Szeged város hatóságának oly utasítással, hogy azzal a szegedi kórházban té- tesszen kísérletet s az eredményről hozzá időközönként részletes jelentéseket küldjön. Lázás kiváncsisággal bon- togatták föl a kis faládát s nézegették az apró üvege- ket, melyben két-három gyűszűnyi tartalom van abból a csodás szerből, mely állítólag kiöli a gümőkört s egész- ségessé teszi a féllábal sirban álló tüdőbetegét. Az or- vosság kissé sűrű, világosbarna folyadék s olyan be- nyomást tesz az emberre, mintha — medvecukrosvizet nézne. Az ára, az elég borsos, 14 frt 50 kr értékű ez a kis üveg, mit a belügyminiszter Szegedre küldött, pe- dig jóformán felényi csak, mint az ember kis ujjá.

Csöd. Weigl Lajos ujvidéki borkereskedő ellen kimondták a csődöt. Csödbiztos dr. Devich László tör- vényészi bíró, tömeggondnok dr. Nemes Sándor, hely- tette dr. Springer Lajos ujvidéki ügyvédek. Bejelen- tési határidő március hó 9-ike.

Közgyűlés. A zombori I. temetkezési egylet f. évi febr. hó 2-án délelőtt 10 órakor a városháza nagytermében tartja rendes évi közgyűlést.

Hírlap statisztika. Id. Sznycsei József — a muzeumi hírlap-könyvtár őr — összeállította a magyar- országon megjelenő hírlapok és folyóiratok statisztikáját. Érdekesnek tartjuk közölni a következőket: Politikai napilap megjelen Budapest 10, vidéken 11, külföldön 1 (a „Párisi Magyar Ertesítő“), összesen 22. Politikai hetilapok: Budapest 7, vidéken 38, összesen 45. Vegyestartalmu képes hetilapok: Budapest 3. Egyházi és iskolai lapok: Budapest 16, vidéken 20, összesen 36. Szépirodalmi és vegyes tartalmu lapok: Budapest 11, 1 („Amerikai Nemzetőr“ New-Yorkban). Humorisz- tikus lapok: Budapest 5, vidéken 9. Szaklapok: Bu- dapest 105, vidéken 18. Vidéki lapok, nem politikai tartalommal 136. Hirdetési lapok (vidéken) 5. Folyó- iratok Budapest 83, vidéken 83. Vegyes melléklapok Budapest 26, vidéken 11. A magyar nyelven megje- lent lapok és folyóiratok száma 600. Ezenkívül megje- len hazánkban 191 idegen nyelvű lap. Tehát a magyar- országon megjelenő lapok és folyóiratok összes száma: 781, ebből 18648 fősik egy.

Csödmegszüntetés. A szabadkai kir. törvény- szerk Hoffman M. ellen a csődöt megszüntette.

Lutri pör Bácskában. Czévits Mladen mo- holi lakos új módját találta fel a pénzforrásnak. A kis lutri ördöge nálunk sem alszik egészen s akadtak lut- rizó emberek, akik egész bizalommal adták Czévits ke- zeibe megtakarított filléreiket, hogy az rakja be azokat az adai lottógyűjtőbe. Czévits ahelyett hogy ezt tette volna, a pénznek egy részét mindig zsebre rakta s a reskontókat meghamisította. Turpissága azonban elvégre is kiderült, abból az alkalomból, hogy legutóbb egy pa- raszt ternőt csinált. Czévits ellen — mint értesültünk — a vizsgálatot megindították. (B. H.)

gyer-

as ha-
sup-
vénye-
acticus
szem
a vett
al erő-
oleran-
általa
terhes

érde-
kivánt
ak üd-
mely
Itt te-
irányu
tetlenül
geinek
g elő-

att, né-
ységes
védő-
n tény
essége.
absor-
ket, de
nak, az
k szup-
egység-
sület
alkézmé-
állam-

yesület

a kis-
lhez a
állam-
piédész-
ok szel-
ok meg-
történi
javaslat
képes-
lendő
tetemes
az állam
ossa! a
t. Mító
kikben
em szül-
segeiket.
bzalmat
r költő-

Halad
a henye

ig is, a
lelkésítő
közön-
szmének
riadva

közö szel-

ivette a
a kis vers-
rad! Egy
sz nevet-
ntanók mi
ak ennyi
szótt; de
— sokat.
mondáso-
lelítőit ide

kötetben;
egyűjtötte
oldaláról
is szereti.
usa buzgón
ujabb rig-

M. P.

Városi ügyek.

Városi közgyűlés.

— 1891. jan. 28-án. —

A városháza nagyterme már szokott féhérségében diszlett. A piros diszítés eltűnt a falakról s ahol egypár nappal ezelőtt a vig csárdás és schnellpolka járta, ott ma a legnagyobb komolyság honolt s minden figyelem a referensek előadásán csüggött. Elkerült a falakról a sok gyertya, így hát a tűztől sem kellett félni. Különben a tek. törvényhatósági bizottság nem is valami nagyon tüzes.

Tehát a tanácssteremnek ugyanaz a képe!... De mégsem. Kossuth Lajos lejött a szegről s már nem nézett szembe a bizottságnak, hanem annak hátát fordított. A karzaton levő s zálogtárgyaló Kossuth kép lekerült a szegről a bái rendezés következtében. Pedig oly jól esett látni a biztató arcot!

Sok biztatás azonban nem is igen kellett, mert a megejtett választások nagy lelkesedéssel folytak le. Sándor barátom meglehetősen sügta szomszédja fülébe:

— Kako to lipo igye (milyen szépen megy ez).

Igen érdekes volt a polgármesteri jelentés... A tek. bizottság egy jó sort „laktanyázott”, a Falcione-féle ösztöndíjra vonatkozólag intézkedett... Theodorovits Száva...

Mit keres ez a rettegett ember itt a tanácssteremben?

Az arck elborultak s a halál szele suhan át a nagytermen...

Megkönnyebbültek, amikor megtudták, hogy Kanyó János volt pénztári tiszt temetési költségeit kéri folyósítani. A félelmes ember kérelmének elég tétetett.

Az ülés lefolyásáról a részletes tudósítást a következőkben adjuk:

A polgármesteri jelentés így hangzik:

Méltóságos főispán ur!

Tekintetes törvényhatósági bizottság!

Folyó évi január havi jelentésem van szerencsém a következőkben előterjeszteni:

I. A tanács iktatóba beérkezett e hó folyamán 870 ügydarab, hátralékban volt a múlt hóról 1528, összesen el volt tehát intézendő 2398, melyekből 1461 elintéztetvén, hátralékban maradt 757.

II. A községi bíróságnál befolyt 79 ügydarab, mely mind elintéztetvén, hátralék nincs.

III. A rendőrkapitányságnál beérkezett 500 ügydarabból 461 elintéztetvén, hátralékban maradt 39.

A közbiztonság állapota kielégítő volt, tüzeset nem fordult elő, áttoloncoltatott 23, eltoloncoltatott 5 egyén.

IV. A közegészségi állapotok a lefolyt hóban eléggé kedvezőek voltak, dacára a szokatlan hideg időjárásnak, a halálozás nem haladja túl az ezen időszakban előfordulni szokott halálozások arányszámát. Ragályos betegségek közül a vörheny, roncsló toroklob és bárányhimlő szörványosan fordult elő.

V. Befolyt január hóban:

Állami adó fejében . . . . . 6915 frt 70 kr.

Községi adópótlék . . . . . 2611 frt 34 kr.

Birtokváltási díjak . . . . . 503 frt 42 kr.

Ebadóban . . . . . 352 frt 50 kr.

VI. A tekintetes törvényhatósági bizottságnak folyó hó 15-én tartott közgyűlésében 2. szám alatt nyert meg hagyás folytán e hó 22-én tisztelegtem Koczár Zsigmond országgyűlési képviselő úrral együtt Baross Gábor kereskedelemügyi miniszter úr öngyméltóságánál a közúti költségvetés tárgyában. Öngyméltóságának előadva azon okokat, melyek a város közönségét határozatának hozatalára bírták, tekintve, hogy öngyméltósága az általa ép az utóbbi időben elintéztet közúti költségvetések nagy számánál fogva rendezeték indokaira részletesebben nem emlékezett, előterjesztésünkre érdemleges nyilatkozatot nem is adhatott. Kijelenté azonban, hogy mindenesetre szemelött fogja tartani a város közönségének anyagi érdekeit, melyek a közúti hálózat fejlesztésénél szintén fontossággal bírnak, egyben pedig kilátásba helyezte újabb felterjesztésünk lehetőleg méltányos elintézését.

VII. Folyó évi január hó 1. és 10-ike közt a népszámlálás megéjtetvén, e szerint városunk polgári lakossága 26,396 lélekre rugott, kik közül 12,829 férfi és 13,567 nő. Ezek közül a beltérületen lakik 8078 férfi, 9132 nő, összesen 17,210, a külterületen 4751 férfi, 4435 nő, összesen 9186.

Városrészenként: a) belvárosban 1914. Felsővárosban: a) beltelek 3011, b) kültelek 2023. Cserevenka külvárosban: a) beltelek 4010, b) kültelek 2854. Bánát külvárosban: a) beltelek 3426, b) kültelek 2416. Szelenese külvárosban: a) beltelek 4849, b) kültelek 1893.

Ezen polgári lakosság szemben az 1880. évi népszámlálással, midőn a végeredmény 24,623 lelket tüntetett fel, 1773 főnyi, vagyis 7,2%-nyi szaporodást tüntetett fel, hozzászámítva még a helyben állomásozó cs. és kir. és m. kir. katonaság, illetve honvédség létszámát, városunk lakossága 1891. január 1-én 26,888 főre rugott. A népszámlálás felülvizsgálata még teljesen be nem fejeztett ugyan, a végeredmény azonban az itt kimutatottól alig fog nagyobb eltérést feltüntetni.

Mint hogy a népszámlálási adatok az országos statisztikai hivatal által csak hosszabb idő múlva dolgoztattak fel, de ezenfelül a beszerzett adatok az évenkénti adó- és hadköteles összeírásoknál becses forrást fognak nyújtani, intézkedtem arról is, hogy a számláló lapok több adatai lemásoltatván, feldolgoztassanak és a levéltárban megőriztessenek. Ezen most folyó munka befejezése után lesz szerencsém a népszámlálásnak nem, kor, vallás, anyanyelv, foglalkozás és irni olvasni tudás szerint feldolgozott eredményét egybeahasonlítani az 1880. évi eredményel, a tekintetes törvényhatósági bizottságnak betérjeszteni, melynek így módjában lesz városunk anyagi, úgy mint szellemi fejlődéséről hű képet alkotni.

VIII. A fogyasztási adókezelő választmány működése, mely úgy a javadalmakat, mint a bérben birt adókat a tekintetes törvényhatósági bizottság 1881. évi 276-ik, illetve 1882. évi 180. szám alatt kelt határozatai alapján kezelte, a napokban az új szervezés folytán lejárván, nem mellőzhetem el ezen alkalomból ezen választmány működését, legalább röviden körvonalozva felsorolni.

A közevetvámot és a vámpénzszedési jogot még 1881-ben, a fogyasztási adóberletet pedig 1882-ben a város közönsége házilag kezelni elhatározván, e végből Gottlieb Márton bizottsági tag elnökele alatt Bikár Simon, Schöffner József, Zsivánovits Samu, Husvéth István és Veszelinovits Péter bizottsági tagok küldettek ki, mely választmány ezen kezelést egész a mai napig folytatta. Ugyanezen választmányra bízott időközben a vágóhídi díjak, az italmérsi adó és a fogyasztási adópótlék szedése is.

Hogy mily eredményt értek el, és hogy működésük mily mértékben volt a város pénztárára nézve előnyös, legyen szabad felemlítenem csak azt, hogy 1882-től 1890. december hó 31-ig általában kezelt javadalmak évi jövedelme tetemesen emelkedett, úgy hogy 45,828 frt 04 kr több bevételt mutathatnak, és pedig a fogyasztási adóknál 10,549 frt 46 kr, az italmérsi jog és adónál 21,514 frt 51 kr, a közevetvám és helypénzszedésnél 11,948 frt 32 kr, a vágóhídi díjaknál 1309 frt 65 kr, a sátori italmérsi jognál 506 frt 10 kr, mely összegből 4328 frt 73 kr jutalmazásokra fordítatván, 41,499 frt 31 kr mint tiszta haszon mutatkozik.

Midőn tehát a törvény szigorú rendelkezéseinek eleget téve, a városi vagyon ezen fontos ágát szervezett hivatal kezelésére bíztuk, csak kedves kötelességet teljesítünk, midőn a törvényhatósági bizottság azon tagjainak, kik a közügy érdekében ezen önként elvállalt súlyos vagyoni felelősséggel is járó feladatot majdnem egy évtizedig viselték, ebbeli önzetlen, a közjó érdekében teljesített fáradozásairól a legőszintébb elismeréssel emlékezem meg.

Azon kérelemmel fordulok a tekintetes törvényhatósági bizottsághoz: miszerint ezen jelentésem tudomásul venni méltóztatassék.

A havi jelentés kapcsán Sándor Béla főispán indítványára a törvényhatósági bizottság a javadalmakat kezelő választmány tagjainak u. m. Gottlieb Márton, Zsivánovits Samu, Husvéth István, Bikár Simon, Schöffner József és Jakobsits Mihálynak jegyzőkönyvi közönetet szavazott.

A tárgyszerzőt többi pontjai voltak:

A polgári loárató bizottság elnökévé Konyovits Jusztin választott meg; becsüské a főispán Gottlieb Márton, Tárcazi Mór és Vuits A. Miklóst, állatorvossá pedig Matzitz Lajost nevezte ki.

A mérnöki hivatal szervezése iránt alkotott szabályrendeletet a belügyminiszter jóváhagyván, az meghirdettetett.

Az üresedésbe jött tiszt állások betöltése céljából a kijelölt választmány megalakítván, a törvényhatósági bizottság részéről Buday József, Gottlieb Márton és Schöffner József választották meg, a főispán a maga részéről Ambrozovits Gyula, Mihajlovits Miklós és Tárcazi Mór biz. tagokat nevezte ki. A kijelölt választmány tisztében eljárva, adóosztázt Szabó Sándor, pénztári tiszté Rómer Manó, ügyészségi irodatiszté Sörös Antal és irnokokká ifj. Donoszlovits József és Stebler Sándor választották meg.

A honvéd laktanya árlejtési feltételei elfogadtattak, a régi épületeknek házilag leendő lebontása elhatározottat s az építkezés tartamára a honvédség ideiglenes elhelyezése céljából a megyei laktanyákhoz tartozó u. n. kórházépület havi 63 frtnyi bér mellett a vármegegyétől kibéreltetett.

Több csekélyebb jelentőségű ügy elintézése után a közgyűlés 12-ór véget ért.

Pályázat. A városi tanács a mérnöki hivatalról szóló új szabályrendelet alapján a II od mérnöki és utbiztosi állásra pályázatot hirdet. Az elsővel 1000 frt, a másodikikkal 500 frt fizetés és 100 frt uti átalány van összekötve. A pályázati kérvények február hó 20 áig Sándor Béla városi főispánnal nyújthatók be. Az első állásra a minősítést az 1883. évi I. t. c. állapítja meg, a másikkal négy elemi osztály elvégzésének igazolása kívántatik meg, ezenfelül a utbiztos egy év letelte alatt képesítő vizsgát is tartozik letenni. Az utbiztosi állás betöltésénél kiszolgált altisztek előnyben részesülnek.

Művészet és irodalom.

A Hét. Kiss József jeles költőnek szerkesztésében e címen megjelenő szépirodalmi hetilap ez évi 4-ik száma is beküldetett lapunknak. Igen érdekessé teszi e számot az a cikk, a melyben Mikszáth Kálmánról mesélnek egyet-mást annak kiadói: Révai Mór, Légrédy Károly, Singer és Wolfner, Endrényi, Bába. Irányi Odón csinos kis novellát közöl, Célio költeményt; Tolstoj „Egy ló regényéből” egy folytatás jelenik meg benne stb. A címnap Mikszáth Kálmán arcképét közli.

Az „Ország-Világ.” ez évi 4-ik száma igen változatos tartalommal jelent meg. Folytatja Beniczky Bajza Lenke „A vér” című regényét. Illyés Bálintnak két költeményét hozza, „Noblesse oblige” címen szintén elbeszélést közöl Ziska grófnőtől, „Szürkület” címen Szécsi Ferentől. Megemlékezik a napokban elhunyt P. Szatmáry Károlyról. „Lea” címen egy idegen, fordított regényt is hoz. Képei csinosak. Műmellékletkép „A kiváncsiak” című jeles külön lenyomatú képet hozza.

Szabadka története. Irányi István — munkatársunk — szorgalmasan dolgozik Szabadka történetének megírásán. Mint értesülünk a szép mű már közel áll a befejezéshez s két hónap alatt valószínűleg teljesen elkészül.

Smith Ádám magyarul.* A m. tud. akadémia kétségkívül jelentékeny szolgálatokat tett a gazdasági ismeretek terjesztése ügyének, a midőn szövetségbe a „Pallas” kiadó társasággal vállalkozott a külföldi nemzetgazdasági remekírók áttüzetésére a magyar tudományos irodalomba. E remekírók közt első helyen áll Smith Ádám. Művei a világ összes civilizált nyelveire le vannak fordítva. Van már orosz, román és szerb

Smith is. Nem valóban szegénytelen lett volna-e az, ha csak épen a magyar irodalomnak kellene e nagy gondolkodó szellemét nélkülöznie? Bizony ez szegény volna, de még nagyobb lenne a szegénység — a kár. A skót halhatatlan bölcs nagy műve, a nemzeti vagyonsodás törvényeinek örökbecsű kipubátolása már öregebb egy évszázadnál. Megjelent 1776-ban. De az idő csak fokozta értékét, s a nagy műben befektetett elvek még ma is előbbre vannak a jelenkoránál. Tehát nem csupán nem avultak el, hanem oly magaslaton állanak, melyre az emberiség, mint egy elérendő távoli nagy célra, még mindig kénytelen feltekinteni, s melyet látva, minden nap újra meg újra átérezheti saját törpeiségét, a haladás lassúságát és az önzés hatalmát, a nemes és önzetlen törekvések fölött. Smith műve a nemzeti vagyonsodásról a nemzetgazdasági tudomány bibliája. Oly igaz, mint az, s oly egyszerű. Hatása az emberiség gazdasági fejlődésére kiszámíthatatlan. Forradalmi erővel új irányt jelölt ki a gondolkodásnak és a kereskedelmi politikának. Porba sujtott százados előítéleteket, össztörte a merkantilizmus aranyborjút, tiszteletet vívott ki a lenézett munkának és a kiaknázó osztályérdek tolokodó kapzsiságát leálcazva, magasra emelte az általános emberi szempontok, népérdek világító tornyát. Smith megalapítója a szabad kereskedelmi rendszernek. Kortársai közt voltak, kik e rendszer felfedezésének elsőbbséget megtagadták tőle. De nem történt-e ugyanaz a legnagyobb alkotó szellemekkel? A nagy brit drámai költő darabjai közt van sok, a mely máskor fércművei alapján keletkezett. Azért mégis Shakespeare maradt halhatatlan s nem a kontár mesterember, a ki alkotásaihoz az anyagot szolgáltatta. Smithnek is voltak elődei. Hume politikai tanulmányaiból merített. Turgot már előtte hangzottatta a szabad kereskedelem eszméit. De sem ezek, sem többi elődei nem teremtettek iskolát. Smith világot látása, bölcsessége, óriási tudománya és lángszere volt csak képes rendszeres egészbe foglalni azt, amit mások szórványosan mondtak, a mire véletlenül rájöttek. Nagy igazságokat fedezett fel maga, s már előtte felfedezett ő formulázott s ő bizonyított be. Nemzetgazdasági írók voltak előtte is. Nemzetgazdasági tudomány csak az ő műve óta van. Smith első művében „Az erkölcsök elméletéről” célul tűzte ki magának azon általános elvek kutatását, melyekre alapítandók az emberi törvények. A nemzeti vagyonsodás törvényeit kutató munkája ugyanarra törekszik. Keresi azokat az általán igazságokat, melyek a gazdasági fejlődésre hatnak, s melyek irányozzák. A jelen sorok szük keretében a felfedezett igazságokkal nem foglalkozhatunk. De egy feltűnő mozzanatot mégis ki kell emelnünk; ez az óriási különbség a felfogásban a nemzeti gazdaságról Smith előtt és Smith óta. A történelem minden lapján olvassuk azt, hogy a gazdagság pénzből, aranyból, ezüstből áll. Smithig azt tekintették a gazdagság mértékének és lényegének. Erre az elvre volt alapítva az emberi törvényhozás és a legtöbb intézmény. Lykurgustól, a ki Spártából származott az aranyat, mert a gazdagság elpuhit, egész a spanyol és portugál királyokig, a kik ép ellenkezőleg megtiltották országukból kivinni az aranyt és ezüstöt, mert e kivétel szegényít, e hazugság szerencsétlenség és nélkülözésekkel árasztotta el az emberiséget. Mily szellemi erő, mily fenkölt ész, mily bátorsága a meggyőződésnek kellett hogy lakozzék amaz ember lelkében, a ki szembeállt az évezredek hazugsággal, s a ki széttörte, megcáfolta. Mily erkölcsi felemelkedés rejlik abban, a midőn behibonyította, hogy nem a holt kincs, az anyag, — hanem az emberi munka és ész tevékenysége, a holt kincsek termékenyítése az emberi jólét és vagyonsodás valódi forrása és lényege. S ki merné állítani, hogy e Mac-Kinleyk, az amerikai ezüstkirályok, az aranyimádók és bankpolitikuskok, a rajongó bimetalisták korában Smith szellemének világitására kevésbé volna szükség, mint ezelőtt egy századdal? Olvassák, tanulmányozzák Smithet, valóban nagy szükség van rá. Általa halálosan szedett előítéletek, megolt hazugságok feltámadtak és szinte megfoghatatlan vakmerőséggel, járnak-kelnek az élok sorában. De nem elevenek azok, hanem kísértetek. S épen Smith művében megvannak a varázsszavak, melyekkel visszahívták sötét odújukba, a hova valók s a hol az emberiség javára — valóban itt az ideje, — hogy végre már örök álmukat aludják.

Új zeneművek. Örömmel regisztráljuk megnyílt szellemi életének egyik örömdetes nyilvánulását abban a zongorára írt két kedves kis zeneműben, melyek mint dr. Horváth Ákos, főispáni titkár és tb. megyei arvaszéki üllök szerzeményei láttak a napokban Zomborban napvilágot. Az egyik egy lendületes és dallamos lengyelke (mazurka), mely Dobák Berta kisasszonynak, a szerző bájos menyasszonyának van ajánlva és „Bertapolka” címet visel. Ezt a jó tánc zene kedvelőinek jó lélekkel merjük ajánlani. A másik komolyabb és igazán figyelemre méltó szerzemény. Melodráma Lauka Gusztáv „Meghalt az ifjú lány virág vasárnapon” kezdetű bús románca. Gyászindulószerű bevezetéssel készíti elő a hangulatot a tiz rövid versszakba foglalt szomorú történethez és mindvégig szépen harmonizált, dallamos és megható zenével kíséri a szavalt. Zeneirodalmunk oly szegény melodramákban, hogy valóban esemény-számba megy egy ilyen mű megjelenése. Eddig tudtukkal csak három efféle magyar melodráma forog közközben, ugymint „A holt költő szerelme” Liszt Ferentől (Jókai költeménye), a „Szép Ilonka” Erney Józseftől (Vörösmarty költeménye) és „Rakóczy” id. Ábrányi Kornéltól (Várad Antal költeménye.) A házi estélyek és hangversenyek rendezői érdemes művet kapnak Horváth Ákos dr. melodramájában. Mindkét mű Schön Adolf zombori könyv- és zeneműkereskedő kiadványa s díszes és izléses kiállításban jelent meg. A lengyelke ára 50 kr., a melodrámaé 1 frt.

Népkutatásunk az elmúlt tanévben.

A közművelődés előmozdítása egyik legszebb és legfontosabb feladatát képezi az államnak és az államban a megyének. Annnyira igaz ez, hogy a szó szorosabb értelmében vett kulturáról tulajdonképen csak oly megyében lehet szó, ahol a nép fokozatos művelődésének elvitáztatlanul megtaláljuk nyomait, és ahol a népkutatás fejlesztése elsőrendű fontosságu dolognak tekintetik.

* Nemzetgazd. Írók Társ. Kiadja a M. Tud. akadémia nemzetgazdasági és statiszt. bizottsága. I. és II. füzet. Smith a Nemzeti vagyonsodás természetéről és okairól. Ford. Enyedi Lukács és Pólya Jakab. Bevezetéssel Kaurz Gyulától; ára 1 frt. Pallas irod. r. kiadása.

Az utóbbi időben ismét gyakrabban fessegettek a bácskai kulturkérdeést, és akik a szobai reflexziók korlátozott keretében keveset találtak abból, amit bácskai kulturának lehetne nevezni, azok ne resteljék a fáradságot, vegyék kezükbe azt a kis füzetet, melyben megyénk érdemes tanfelügyelője népoktatásunk 1889. évi állapotáról beszámol, találunk abban egy igazán megbecsülést méltó nagy adag bácskai kulturát.

Szinte kedvünk volna kérkedni, oly impozáns képet nyújtanak e jelentés számadatai a megye népoktatásának extensív fejlődéséről. És hogy erre nagy okunk is volna, e mellett legjobb bizonyít, ha némileg összevetjük ez adatokat a 80 ezerrel nagyobb lakosságú szomszédos Pest megye tanügyi állapotának hasonlataival.

Igy a tényleg iskolába járók száma az elmúlt tanévben 112,734 volt megyénkben, a szomszéd megyében 103,340; az iskoláztatás költsége volt nálunk tisztán a népoktatás vége felé, 786,615 ft. amott a kir. tanfelügyelőség alatt álló összes iskolákra 777,589 ft fordított; — tanítóink dotációjára pedig páratlanul áll az egész országban, amennyiben a rendes tanítók fizetési átlaga 618-18 ft-ra emelkedik.

A jelentésből megtudjuk, hogy megyénk területén 449 elemi, 5 felsőnépiskola, 12 polgári iskola, ugyanannyi iparostanonciskola, 4 alsófokú, 2 középkereskedelmi iskola, 2 képezde, továbbá 1 árvaház és 42 óvoda tartott fenn.

A lefolyt tanévben új iskolák létesültek: Alsó-Kövilon, Hegyesen, Mosorinban, Petrovzellon, Zentan.

Kizárólag magyar volt a tanítási nyelv 10 állami, 52 községi, 102 r. kath., 7 helvét hitv. ref., 2 ágostai hitv. ev., 30 izraelita, 5 magán és 6 társulati, vagyis összesen 214 iskolában. A magyar nyelv az 1879. évi XVIII. t. c. értelmében kisebb-nagyobb eredménnyel minden iskolában tanítottatott.

A szakiskolák tanítóit és a szoros értelemben vett hitoktatókat ide nem számítva, az 1889/90. tanévben volt 957 tanító. — A népoktatás tantermeinek száma 952. — Saját házában 406 iskola volt elhelyezve, 60 pedig bérházban. 572 tanító természetbeni lakást élvezett, 354 lakbért kapott.

A háziipar különböző neműi a bajai és a szabadkai állami tanító és tanítónő képezdeknél nagy szorgalommal tanítottak ugyan, az iskolák mégis leginkább a gazdaságra, kertészetre, a fa- és a selyemtenyésztésre fordítják főbb figyelmüket.

Örömmel említi fel a jelentés, hogy tanítóink a selyemtenyésztésnek valódi apostolai, és hogy e téren az iskolák érdemeit elvitálni nem lehet. E téren nagy is az eredmény: hogy Bács-Bodrogh vármegye a selyemtenyésztésben az országban az első, hogy a szomszédos megyéket is messze túlhaladja, azt Bezerédy Pál Magyarország selyemiparáról szóló mult évi jelentése is fényesen igazolja.

A jelentés az iskolák fejlesztésének gátló akadályait sem hallgatja el. Szószertint idézzük itt a törekvéseiben annyira buzgó és megyénk népoktatásának fejlesztését annyira szívén viselő tanfelügyelő jelentését: „Saját, valamint tisztársam tapasztalata és beérkezett hivatalos jelentések nyomán állíthatom, hogy a tanítási eredmény az iskolák legnagyobb részében elég kedvező. Amde az is bizonyos, hogy a túltöltött, osztatlan vegyes iskolákban, — kivált ha azok a járványos betegségek miatt huzamosabb időre bezárattak, — az eredmény igen hullámzó, itt-ott nem kielégítő. Nincs benne kétség, miszerint a haladás ténye a több tanítós iskolával bíró községekben jelentkezik; tankerületben 226 osztatlan, ezek mellett több helyen túltöltött iskolák is léteznek, már pedig a hol a tanító egy tanteremben több osztályt vezet, vagy 150—180 gyermeket is köteles osztályába felvenni, ott megfelelő eredményt a legbuzgóbb és a legjobban képesített tanítóktól sem várhatunk. Az iskolák eme fogyatkozásainak elhárítása kiváló gondomlat képezi; több helyen az iskolák kibővítéséről már is gondoskodtam; a 71 túlkorú tanító nyugdíjaztatására vonatkozó tárgyalásokat a közel jövőben meg fogom kezdeni, ha azonban a törvény a felsőbb tanhatóságoknak a tanítványválasztásokról nagyobb befolyást biztosított volna, kétséget sem szenved, hogy a tanítás eredményéről kedvezőbb nyilatkozatot tehetnék.“

Terünk nem engedi, hogy részletesebben is kitérjünk a jelentés többi adataira, melyek általában oly tanulságosak, hogy azoknak bővebb figyelemre méltatását melegen ajánljuk mindazoknak, kik megyénk népoktatási ügye iránt érdeklődéssel viseltetnek. P.

Kiss József Emlékkönyve.

Valódi élvezettel és gyönyörrel lapozgattam át Kiss Józsefnek, a Ferenc-csatorna nagyérdemű teremtettségének s építőjének ezen *Stammbuch*-ját, melynek 58. lapján saját képe alá büszke öntudattal írja: „Stifter und Erfinder des ersten und einzigen Schiffahrtskanals in Ungarn.“ Eppen így sarkóvén is halhatatlannak tartja magát, mert megbocsátható hiúsággal önmaga készített sírleírásában azt mondja: „Jos. Kiss natione Hungarus,

quem immortalis Canalis Francisci testatur, mortalem esse hoc marmor fatetur.“ S a történetíró sem vitathatja el Kissnek e csatorna által szerzett igazán elévülhetetlen érdemeit, ha tekintetbe veszi vármegyénk mezőgazdaságának a vadvizek által akkor nagyon fenyegetett szomorú állapotát, melyet Kiss József e csatornával ennek széles területén nemcsak megszüntetett, hanem a hajózható csatorna által egyszersmind előnyös közlekedést is nyitott meg, ez uttalan mocsáros vidéken. Azonban: Hálátlansággal fizet a világ! E mondás igaz voltát Kiss önmagán is kénytelen volt mindvégig tapasztalni ugy, hogy „*Fac bene, dolebis*“ (tegy jót s megszenved) lett az ő szomorú jelmondata.

Eletről és áldásos művéről a vármegyei történelmi társulat Évkönyve I. köt. 3. füzet 30. stb. lapja szól kimerítően; e helyen csak a címben említett *Emlékkönyvet* szándékozom ismertetni, amely részben bácskai emléki is.

Emlékkönyv alatt most rendesen olyan nagyobb-részt személyi érdekű lapokat értünk, melyekre az illető tulajdonos által nagybecsült s előtte kedves egyének sajátkezűleg eredeti vagy valamely jeles írótól származó s az illetők viszonyaira vonatkoztatott jeles mondásokat vagy kis versecskéket stb. irtak reá emlékül. Kiss József Emlékkönyve azonban az ő saját munkája, saját emlékeinek gyűjteménye, ez egy valóságos mult századi album, melyben a vele érintkezett és korának egyéb jeles egyénei kedves visszaemlékezeteik gyanánt képben és írásban vannak felsorolva.

Alakra nézve 246 számozott lapból álló kisebb nyolcadrészt, bőrkötésű s aranyfémű könyvecske, melyben Kiss József 1769. óta egész élete végéig, 1813-ig dolgozott, amidőn „a mult idők felejthetetlen emlékei“ a magyar nemzeti múzeumnak ajándékozta, ahol ma is (10. sz. okt. „german“ jelzés alatt) őriztetik. Különös értéket ad e könyvecske az, hogy II. József császár is tetszéssel lapozgatta szerzőjénél. Realisabb érdemét és szépségét a sajátkezűleg készített szép képek teszik és az ezekhez írt jellemző sorok. De ámbár *magyarnak* mondja magát Kiss József, csak Mária Terézia-kori magyar volt biz ő, aki jobban szeret németül vagy latinul írni és beszélni; egész emlékkönyvében egyetlen magyar szót nem találunk. — A mult század izlésében nagy ügyességgel és tapintattal szerkesztett ez emlékkönyvben közölt képek finom szilhetetek, árnyképek, melyeket rendesen allegorikus rajzokkal vagy jellemző emblemmakkal vett körül, eleven színű és igen változatos alakokban. Rendesen az egyik lapon az arckép van s vele szemben a másik lapon azon egyénre vonatkozó jellemző néhány sor, német vagy latin nyelven, nem ritkán epigrammatikus szellemességgel. Több lap tiresen maradt, másokon csak órajzot találunk, melyet befejezetlenül hagyott. A szilhetetek vagy csak belé vannak ragasztva a számtalan alaku keretekbe, vagy egyenesen a könyv lapjára festett fekete alakra, melyeken azonban tisztán kivetheti a mult században divatos öltözetet, a parókás és copfos hajviseletet az uraknál, a valóságos toronyalaku regényes frizurákat és a már ismeretlen alaku csipkés fejkötőket a nők stb. S ennyiben ezen Emlékkönyv kulturtörténeti értékkel is bír, a mellett, hogy sok országos nevezetesség és a vármegyében is szerepelt több érdemes egyén hű arcképét örökíti meg.

Hogy a t. olvasónak fogalma legyen e könyv nagy változatos tartalmáról, ime tartunk kis szemlét benne. Először *Mária Terézia* képet hozza a vallás, az igazság és az előrelátás nemtőivel.

II. József császár képéhez azt írja: Zu früh geboren, zu früh gestorben.

Következik I. Ferenc, Albrecht főherceg és neje Krisztina (Mária Terézia leánya), Miksa kölni és trieri választó fejedelem, Laszói Móréc tábornok képe.

Gróf Eszterházi Ferenc kancellárt, Magyarország Baco Verulamiusának modja.

Hadik András (16. lapon) a hős, tudós és államférfi s a mi több, emberbarát, 1757-ben Berlint vette be, meghalt 1790.

Lichtenstein Károly tábornok. — *Gróf Zichy* Ferenc és ennek neje szül. Kolovrat grófnő, akit a nemzet díszének és büszkeségének mond. — Gr. Bathányi János. — Gr. Festetics Pál és neje. — II. Frigyes porosz király képe alá írta: Hic umbra, fama ubique! (Itt van árnyképe, hire mindenütt).

B. *Weissenbach* Gyula (30. lapon) szászországi őrnagy volt, azután Zomborban a bácsi kamarai jószág igazgatóságánál tltök. Apatinban posztógyárat épített. (der politisch zu Grunde gehen musste) meghalt 1796t.

Gr. Erdődy kincstári elnök, — gr. Csáky József alkanellár, és Csáky János, — gr. Bathányi József bíboros érsek, — gr. Brunswik Antal és neje szül. báró Zeberg, — gr. Fekete György országbíró, — gr. Forgács Miklós.

Pulszky Sámuel (60. lap.) tokaji borkereskedő, meghalt 1780. Dicséri mint munkás, becsületes és ember szerető embert. — Pulszky legifjabb leánya. — Erre több énekesnő, színész és színésznő, festőművész stb. stb. — *Somsich* Lázár neje, „a szép Somsich“. — B. Bernyákovits (később Bernáthy) — ifj. Grassalkovics Antal herceg, — gr. Széchenyi Ferenc, — (123. lapon B. Orczy László a nagy dobányos.)

Fischer Henr. Frigyes svajci születésű Bernből, Bácsvármegye tisztii főmérnöke † 1798. Leánya volt Kiss József első neje.

Schmausz János (131. lap) született Amerikában, neveltetett Angolországban és Verbászon Kiss József és saját képessége és szorgalma által kiképeztetett. Még 1813-ban is kamarai építőmester volt. A II. József által alapított bácskai falvakon, maga is protestáns lévén, a protestáns templomokat építé.

Kriebel Sándor mérnök Kiss Józsefnél. — Podmaniczky János (a bácsvármegyei főispán atyja). — *Kempelen* Farkas udvari tanácsos, a *sakkjátszó* gép feltalálója. — Napoleon Bonaparte. — I. Pál orosz cár (szerecsés a kezdet, szomorú a vége). — *Skolka* András jeles evangélikus pap Verbászon stb.

Ime ily változatos Kiss József Emlékkönyve vagyis inkább a híres albuma, melyben az elrendezés izléesége, a csinos képek miatt az is élvezettel lapozgatja, akit semmi emlék sem köt az illető egyénekhez. A magam részéről csak azt sajnálom, hogy e helyütt a kisérő sorokból is nem közölhettem többet.

Iványi István.

Megyei élet.

Karnevál.

Ó-Kér, január hó 26.

Tebát megvolt... Mi volt meg?.. A bál... És miféle bál?.. Nos, hát amely nálunk az ág. ev. templom-építési alap gyarapítására lón f. hó 24-én rendezve, s amely, — dacára a közel-vidék sajnálatos távol maradásának, — mondhatjuk, nagyszerűen sikerült kedélyesség és fesztelenség dolgában. Hogy a tiszta jóvedelem nem ily nagyszerű, annak nem mi vagyunk okai, hanem azok, kik otthon csücsültek, a helyett, hogy becses és várva-várt megjelenésükkel a rendezőség örömet betetőzték volna... Hanem hát, ami elveszett a révén, megnyerődött a vámon, mert ha gyenge volt is a „Rein-Gevinn“, hatványozottan pótolta ezt a feszélytelen kedélyesség, mely, mint jelezők, valóban nagyszerű vala.

Az ó-kéri elit-közönség és a futaki uradalom minden szép és nemesért lelkesülni tudó tisztjei, — öröm és ürömben rendületlen barátaink, ugyancsak kitétek magukért. A jókedv batárt nem ismert, s az újvidéki első zenekar barnabőrű vitézei alig-alig győzték nyitrettyükkel kicsalogatni azt a sok „hogy-volt“-ot meg „újra“-t, mely az egyébként is pezsgő véru fiatalság pajzán kedélyét annyira felvillanyozta, hogy már-már aggódni kezdnek, miszerint csakugyan kiugranak ez árnyék-világból annélkül, hogy e „saltó mortálé“-nek ily közelségét csak sejtitenék is.

Pedig bizony-bizony kár lett volna értük, különösen, ha tekintetbe vesszük azokat a báj és kellemben diszoló tündér-virágokat, kiket, mint megannyi hópelyheket forgattak, röpitettek, szökdellettek oly rohamos sebességgel, hogy még nézni is borzadalom volt.

Egyszóval, nagyon jól mulattak mindnyájan. Furcsa hely is az a táncterem. Pettyhűdt vérenek egészségedző tér; mamáknak, gar de dame-oknak mulattató panoráma; fiatalságnak rendez-vouz, mely mindig nyújt egypár gyanutlan pillanatot, mikor két együtterző szív kicserélheti érzelmeit, anélkül, hogy előbb az ész retor-táján át kellene bocsátaniok; psychologusnak jellemmerő iskola, — és — a szószátyároknek, no meg a kávévénikéknél... pletykadomb. Kiki a maga módja szerint veszi, s mindenik feltalálja benne, amit keres!..

Mit mondjunk a hölgykoszorúról? Tündérvirág volt ott, melyben a legbájosabb virágok díszeltek.

Jelenvoltak: Bierbrunner Gusztáv, Hildenstab Józsefné, Szmiha Kálmáné, Deiszler Sándorné, Sigmond Lajosné, Krumm Károlyné, Ilg Frigyesné, Fischer Adolfné, Rác Gyuláné, Siefertmayer Károlyné, Pálfé, Edemüller, stb. úrnők. Dörner Karola, Krumm Paula, Aranka és Emma, Bierbrunner Gizella, Ilg Karolina, Rác Antónia, Szabó Bella, Páfi Etelka, Kolosváry Ilona, Klops Malvin kisasszonyok.

Mind kedvesek, mind bájosak voltak, mintha csak mindegyikéről külön-külön zengene a népdal, hogy:

„Nem anyitól lettél,
Rózsafán termeltél,
Piros pünkösdi napján
Hajnalba születtél.“

Kívánjuk, hogy e sok szép virág közül mindegyik mielőbb megtalálja kertészét, ki egykor dobogó szívvél türtesse keblére a feleje hajló ékes virágot, mely gyengéd figyelem s gondos ápolás mellett az életet oly igen kellemessé varázsolja.

Legközelebb, február hó 7-én kaszinónk rendez jelmez-bált könyvtára javára. A tudósítással nem fogunk adósak maradni.

Zádor.

Közzgazdaság.

Felhívás. A hatvani cukorgyár meggyőződést szerezvén arról, hogy Bácskában jó cukorrépa terem, ez évben az itt termelendő cukorrépa métermázsájáért 70 krt, a szelet járandóságért 6 krt, összesen 76 krt fizet.

Egyéb kedvezmény: a cukorrépa a termelési helyhez legközelebb eső vasuti állomásnál vétetik át. Répa magról a cukorgyár gondoskodik, mi is kilónként 25 kr. kedvezményes áron bocsájtatik a termelők rendelkezésére. (Egy kat. holdra 8—10 kílgram nagy szűkséges.) — Minden termelő kat. holdanként 4% os kamat mellett 30 ft előleget kaphat, melyből 15 ft áprilisban, 15 ft a második kapálás előtt fizetetik ki.

Mihez tartás végett figyelembe veendő, hogy a cukorrépa friss törésű, nedves réti földet és friss trágyázást nem szeret. Legjobban diszlik őszi gabona után, melynek tarlója már ősszel fel lett szántva. Szereti a hűvösebb, inkább szárazabb természetű közepkötött, jó erőben lévő tiszta földet. Esetleg bátran vethető azon földbe, mely az idén tengeri alá volt szánva.

Ha valaki a fenti feltételek mellett szándékozik cukorrépa vetni, sziveskedjék a bevetendő föld fekvése és nagyságának tudatásával alulírottat értesíteni.

Mindenemű szóbeli vagy levélbeli kérdézősködésre a felvilágosítást alulírott készséggel megadja.

Kelt Zomborban, 1891. jan. 29. — Rombay Dezső, a gazd. egyesület titkára.

Törvénykezés.

Tomies gyilkossága.

A törvényesség január hó 27-én kezdte másodszor tárgyalni Tomies Jásának, a „Zasztava“ volt szerkesztőjének s Miletics Szvetozár vejenek híres bűnpörét, mely büntetőjogi és lélektani tekintetben a legérdekesebb és legtrikább bűnpörök közé tartozik.

Az előzmények röviden a következők: Tomies Jása, aki egyike a legértelmesebb eszű embereknek, s mai állapotában is egy „elzülött lángész“ benyomását teszi, folytonos üldözéseknek volt kitéve annak idején a másik (konzervatív?) újvidéki szerb párt részéről. Ennek fele *Dimitrievics* Misa (Mihály), a „Branik“ kiadótulajdonosa, Tomies ellen lapjában hadat viselt. Erre Tomies 1889. elején röpiratot írt Dimitrievics ellen. Majd Dimitrievics egy másik röpiratban azzal válszolt, hogy Tomies ellen egy megbecstelenítő levél van birtokában, sőt a „Branikban“ is kihirdette, hogy azt a levelet ott meg is lehet tekinteni.

Ez a levél azonban Tomies nejtől, Miletics Miliától származott s a nőre nézve egy korábbi viszonya tekintetében több mint kompromittáló volt. Tomies, a

mint a közszemlére tett levélről tudomást vett, Dimitrievicset párbajra hívta, s Dimitrievics segédjei megtagadták az elégtételt, sőt a becsületbírósgot is visszautasították.

Innen kezdve Tomics kétségbeesetten a rajta és nejeén esett gyalázat miatt hosszas lelki tusa után gyilkosságra határozta el magát. Vadászkest vett, melyet pár napig magánál hordott, de 1890. január 4-én a vasuti állomáson épen elutazni készülő Dimitrievics Mihályt meglepte s a kést teljes erejéből szívébe szurta. Dimitrievics halva maradt.

A végtárgyalást Tomics ellen 1890. február 13-án tartották meg. Ez alkalommal részletesen beismerte, hogy a gyilkosságot megfontolta; védekezése arra terjedt ki, hogy másképpen nem cselekedhetett, mivel Dimitrievicsel szemben a törvényes és társadalmi elégtétel utjai előtte zárva voltak. Védekezése egyike volt a legmélyebb lélektani indokolásoknak.

A szenzációs végtárgyalás azzal végződött, hogy a törvényszék őt, jöllehet a kir. ügyész halált kért fejeére, a btk. 278. §-ába ütköző gyilkosság miatt életfogytig tartó fegyházra ítélte.

Tomics és hozzátartozói a főlebbezással dr. Visontai Soma budapesti ügyvédet bízták meg, aki az ügyet hosszabb főlebbezésben fejtette ki a tábla előtt.

A kir. tábla egész sor tisztázatlan, de lényeges körülmény kiderítése végett az ítélet föloldása mellett új végtárgyalást rendelt el.

Pótlást rendelt el oly irányban, hogy hallgattassanak meg vádlottak ismerősei, barátai, a kik talán világot vehetnek vádlott lelki állapotára, mert úgy tűnik ki, mintha való volna a védelem azon állítása, hogy vádlott lelki kényszer alatt cselekedett. A pótlások beszeresztettek s a pótvégtárgyalás elrendeltetett. E végzést a védelem semmisségi panaszszal támadta meg, de a II. bíróság helybenhagyta s ennek a helybenhagyó végzése folytán tüzetett ki a pótvégtárgyalás.

A bíróság a következőleg alakult meg: Elnök Lobmayer István törvényszéki elnök. Szavazóbírák: Aschinger Ferenc előadó és Jezdimirovits Milos; ügyész: Poppovics Aurel. Védő: dr. Visontai Soma. Jegyzők: Kovácsis Ferenc, Jójárt János. A tárgyalás pont 9 óra-
kor kezdődött.

Vádlottat a hosszas fogság nagyon megviselte: egykedvűen hallgatta a táblai határozatot és a gyorsírói jegyzetek ajtaján készült multikori tárgyalási jegyzőkönyv felolvasását, mely majdnem két órát vett igénybe. Lábát keresztbeveté, mint a kire közömbös az egész. Kissé meghízott a fogságban s eszében sincs, hogy „hős” gyanút parirozzon. Beszéde szabatos, irodalmilag korrekt. Feltűnő pszichológiai élel s itt-ott diszesen beszél. Jövő számunkban az egész tárgyalásról kimerítő tudósítást fogunk hozni.

A mellőzött szeladon virtusa. Hemrich Ferenc szitakötőt ismeretlen okból kiltították Illich Katarináként s ő ezért Novák Antal borbélyt, Orschelbacher Ede cipészt és Hrdina János gombkötőt okolta. F. hó 25-én este 1/2 9-kor Hemrich Ferencet nagyon megszállta a virtusa, mikor meglátta, hogy Illich Katarináként az ő ellenesei nagyban mulatnak. Oda állt tehát a ház elé s stentori bangon elkiáltta magát: „Ide legények, egy regimenttől sem félek!” Novák Antal, Orschelbacher Ede és Hrdina János kirohantak biztars rejtekkéből s bizony a regimenttől sem félt Hemrich Ferencet jól abbanhagyták s most otthon az ágyat nyomva azon elmélkedik, hogy mi lett volna akkor, ha egy regimenttel lett volna dolga. A három hős pedig a kényelmetlen beretválás, cipővarrás és gombkötés helyett, a kir. ügyészség vendégszerető hajlékában kényelmesen tölti idejét.

Gabonaüzlet.

Január hó 29-én.

Változatlan hangulat, irány és jelentéktelen forgalom mellett, áraink a következők:

Buza	7.50—7.70
Zab	6.30—6.40
Tengeri	5.60—5.70
Árpa	5.80—6.00
Bab	6.50—7.—
Köles	5.50—5.60
Bükköny	7.00—7.50
Vadrepce	6.00—6.30
Kendermag	14.00—15.00

Szerkesztői üzenetek.

Több kíváncsi Zombor. Igen örülünk, hogy annyira érdeklődnek a lapunkban megjelent egyes cikkek iránt. A kérdéses tárcacikk, mely egy férfi és egy nő polemikája, különösen rá is szolgált erre. A kérdésükre, hogy vajon „Zoé” zombori-e vagy nem, legnagyobb sajnálatunkra, nem adhatunk választ, mert az illető egyelőre teljes inkognitóban akar maradni, de — megjegyezzük egyszerre — nem lehetetlen, hogy legközelebb már ennek fejében teljes nevével is szolgálhatunk. Szerkesztőségünknek talán sikerül rávenni őt, hogy a föntbirendelt kérdésközlésre árulja el inkognitóját. Egyébként sejtjük, hogy önk a „Philótis” személye felől is tévedésben leledzenek. Az a törlött „dr.” szó a levelekben legalább arra enged következtetni, hogy önk az illetőben valami dr. című urat s jtenek, a ki „rajongott már tavaly „Nóráért.” Pedig tévedni méltóztatik, mert Philótis sem nem doktor, sem nem igen rajong Nóriáért.

Naptár.

Január.

Havi és beti nap	Katolikus naptár	Protestáns naptár	Görög-orsz naptár
30 Pént.	Mártonka	Etelgunda	18 Nagy Athanáz
31 Som.	Nolaskói Pét.	Virgíl	19 Makár apát
1 Vas.	D Sex. Ign. pk.	D Hatv. Brig.	20 F Euthymius
2 Hétfő	Gy. sz. B. A.	Gyertyasz. B.	21 Maximus
3 Kedd	Balázs pk. vt.	Balázs	22 Timotheus

Felelős szerkesztő:

Dr. BALOGHY ERNŐ,

köz- és váltó-ügyvéd.

Laptulajdonos és kiadó:

BITTERMANN NÁNDOR.

NYILTTÉR.)

A „Zombor és Vidék”-nek f. évi 7-ik számának nyílttér rovata alatt egy közlemény jelent meg, melyben „X. Y.” az újvidéki polgári és középkereskedelmi iskola két tanárát megtámadta. Alulírottak, kik ellen a megtámadás irányul, miután értesítést szereztünk a közleményben foglaltakról, nyomban hivatalosan bejelentettük az ügyet tanhatóságunknál; a nagy közönség előtt pedig sietünk kijelenteni, hogy a „Zombor és Vidék”-ben megjelent közlemény nem egyéb, mint aljas rágalom sorozata. Tanintézetünk jó hírneve iránt való tekintetből ennyit tartottunk szükségesnek hirtalpilag közléstenni, nem feleltél „X. Y.”-nak, hanem csupán a nagy közönségnek felvilágosításul.

Újvidék, 1891. január hó 28-án.

Niedermayer Gyula.

Patek Béla.

*) Az e rovathoz közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk.

HIRDETÉSEK.

BÜCHLER MÓR

palack-borkereskedése

Zomborban Trefort-utca, Csarsch-féle ház.

Ajánlja a n. é. közönségnek palack-borkereskedését, mely minden igényeket kielégít.

Valódi pécsi és magyarádi asztali bor literenként 40 kr. 2—1

Árverési hirdetemény.

Alóírt zárgondnok részéről ezennel közhírré tétetik, miszerint Apatin község határában fekvő úgynevezett Méhes-Petresi (Plattenwald) nevű kincstári erdőrezsben a főherceg Bellyei uradalom által letartott és feldolgozott és a Duna partra kiszállított és ottan felrakott 879. so. úrköbméter számláló lágy tűzifa és 30 kocsiira becsült rőzsegely mi az apatini kir. járásbíró-ságának 1890. évi december hó 31-én kelt 5760. számú végzése folytán zár alá vétetett az **f. évi február hó 5-én reggeli 9 órakor** a helyszínen megtartandó árverésen a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénz fizetés mellett el fog adatni.

Zart írásbeli ajánlatok 50 kros bélyegjeggyel és a 892 fnt becsérték után 10% -lék bánatpénzzel ellátott és alóírt zárgondnokra címezve (lakik Apatinban a 143. házszám alatt) a szóbeli verseny megkezdése előtt beadhatók, ezek azonban csak azon esetben fognak tekintetbe vétetni, ha azokban a felajánlott összeg tisztán és olvasható szám és betűkkel kiírva van.

Utófeltételes, olvashatlan, vagy az előbbiektől hiányosan kiállított írásbeli ajánlatok el nem fogadhatnak. Apatin, 1891. január 25-én.

Balás Vince,

zárgondnok.

344. szám.

p. 1891.

Hirdetemény.

A Kolluth községben gyakorolt italmérsi jogért megállapított kártalanítási összegre vonatkozólag az 1889. évi 45,896. számú igazságügyminiszeri rendelet 9. és 10. §-aihoz képest az egyezség megkísérlésére és az igények tárgyalására határidőül **1891. évi február hó 26-ik napjának délelőtti 9 órája** a kir. törvényszék hivatali helyiségében Szondy Mátyás kir. törvényszéki bíró hivatalosbájában kitzetetik, mely határidőre a közbirtokosság tagjai, még pedig azok is, akiknek az idéző végzés külön nem kézbesítettik, figyelemzetéssel az elmaradásnak az idézett rendeletben megállapított következményeire, ezennel idéztetnek.

A zombori kir. törvényszék 1891. évi január hó 22-én tartott üléséből.

A zombori kir. törvényszék.

353. sz.

kig. 1891.

3. sz.

közgy.

Pályázati hirdetemény.

Baja város törvényhatósága által 1889. évi augusztus hó 8-án 88/közgy. 1889. sz. a. határozatával szervezett és évi 500 fritt javadalmazott állatorvosi állásra ezennel pályázat nyitattik.

Ennélfogva felhivatnak mindazok, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy erkölcsi viseletüket, eddigi alkalmazásukat és az 1888. évi VII. t. c. 117., esetleg 118. §-ban körtlirtl képeességüket igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket méltóságos Sándor Béla főispán urnál Zomborban, legkésőbb **1891. évi február hó 20-ig** annál bizonyosabban benyújtani el ne mulaszták, mivel a később beérkezett kérvények figyelembe vétetni nem fognak.

Baján, 1891. évi január hó 20-án tartott közgyűlésből.

3—1

Drescher Ede

polgármester.

Zombor, 1891. Bittermann Nándor könyv- és könyvnyomdájából.

A zombori „Népbank” bejegyzett takaré- és hitelszövetkezet.

Meghívás.

A zombori „Népbank” tisztelt részvényesei ezennel tisztelettel meghívotnak, hogy **1891. évi február hó 1-én délutáni 3 órakor** a zombori kereskedelmi és iparbank helyiségeiben tartandó

VII. rendes közgyűlésen

megjelenni sziveskedjenek.

Napirend:

1. A „Népbank” üzletéről szóló jelentés.
2. A „Népbank” felügyelő-tanács jelentése.
3. A mérleg előterjesztése és jóváhagyása.
4. A felmentvény megadása.
5. A felügyelő-tanács és igazgatóság kiegészítése.
6. A hitelesítő-bizottság választása.

Zombor, 1891. évi január hó 24-én.

Bikár Simon,

elnök.

348. szám

kig. 1891.

Pályázati felhívás.

Karavukova községben megüritült s évi 400 fnt fizetéssel javadalmazott segédjegyzői állásra pályázatot nyitok.

Felhívom a pályázókat, hogy a jegyzői szigorlat, ugy a német nyelv tudását is igazoló törvényhatósági bizonylattal felszerelt kérvényeket hozzám **február hó 15-ig** nyujtsák be.

Hódsághon, 1891. évi január hó 16-án.

Vissy József,

főszolgabíró.

3—2

Árverési hirdetemény.

Közhírré tétetik, hogy a nagy-beckereki m. kir. erdőgondnokság kezelése alatti, s Titelen felül fekvő következő kincstári tiszai szigeteken található füzfatömegek:

1. Dolnia ada szigeten: 70 um.³ hasáb, 175 um.³ dorong, 6045 nyaláb rőzsefa. (148 fnt kikiáltási árral.)
2. Ó-Zsabya szigeten: 314 um.³ hasáb, 511 um.³ dorong, 33680 nyaláb rőzsefa. (647 fnt kikiáltási árral.)
3. Vranák szigeten: 858 um.³ hasáb, 1069 um.³ dorong, 10065 nyaláb rőzsefa. (851 fnt kikiáltási árral.)
4. Osztrovó szigeten: 318 um.³ hasáb, 1001 um.³ dorong, 48260 nyaláb rőzsefa, (942 fnt kikiáltási árral.)

feldolgozatlan állapotban, az s tövön, a területnek irtási kötelezettsége mellett **f. évi február 9-én d. e. 10 órakor alulírott m. kir. erdőgondnokság irodájában** írásbeli ajánlatokkal kapcsolatos nyilvános árverés útján felsőbb jóváhagyás fenntartásával fog eladatni.

Versenyzők ajánlataikat az egész, vagy egyes fa mennyiségre külön megtehetik.

A fa letarolása, mint a terület irtása, még a tél folyamán eszközözendő. Bánatpénz a kikiáltási ár 10% -a.

A zárt és szabályszerűen kiállított írásbeli ajánlatok, melyekben kiteendő, hogy az ajánlattevő magát az ismeretes feltételeknek aláveti, megfelelő bánatpénz csatolásával legkésőbb f. évi február 9-ik d. e. 10 óráig alulírott erdőgondnoksághoz benyújtandók, mert későbbben érkezők nem fognak tekintetbe vétetni.

Ezen üzletre vonatkozó árverési és szerződési feltételek úgy az orsovai m. kir. erdőhivatalnál, mint alulírott kir. erdőgondnokságnál bármikor betekinthezők.

Nagy-Beckereken, 1891. január 25-én.

A m. kir. erdőgondnokság.

16514. sz.

tkvi. 1890.

Árverési hirdetemény.

A zombori kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a zombori takarékpénztár végrehajtónak Klein Adám végrehajtást szenvedő és Klein Julia késedelmes árverési verő elleni 720 fnt tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a zombori kir. törvényszék (a zombori kir. járásbíró-ság) területén lévő, Ns-Militicsen fekvő, a ns-militicsi 355. sz. tjkvben Klein Adám nevéen álló 1378. hr. sz. 4 hold 500 □ ölnyi szántóföldre az árverést 755 fntban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az **1891. évi február hó 28-ik napján délelőtti 10 órakor** a ns-militicsi községváznál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10% -át vagyis 75 fnt 50 krt készpénzben, vagy az 1881-ik évi LX. törvényeikk 42-ik §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. nov. hó 1. 3333. szám alatt kelt igazságügyminiszeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Zomborban, 1890. évi november hó 27-én.

A zombori kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.

Radány Péter,

kir. trvszéki bíró.